

Bovenregionaal plan vastgoedtransitie driemilieuvoorzieningen

Holland Rijnland – Haaglanden – Zuid-Holland-Zuid Midden-
Holland – Rijnmond (Zuid-Holland)

December 2022

Colofon

Opdrachtgever: Coördinerend gemeente Rotterdam
Auteurs: Aanbieders, jeugdhulpregio's o.l.v. 4advies
Versie: Definitief
Datum: 2 december 2022

copyright © 4advies, 2022

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van 4advies te Amersfoort.

Inhoud

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	SPUK	6
1.3	Werkwijze	7
2	Context	8
2.1	Definitie driemilieuvoorziening	8
2.2	Scope SPUK Zuidwest	8
2.3	Drie bouwstenen	9
2.4	Analyse situatie 2021 (Startfoto)	9
3	Ambities en uitgangspunten bovenregionaal	13
3.1	Doorontwikkeling in Zuidwest	13
3.2	Ambities	13
3.3	Bovenregionale uitgangspunten	14
3.4	Doelgroepenbeschrijving Zuidwest	15
4	Toekomstig zorglandschap	17
4.1	Toekomstperspectieven en regiovisies	17
4.2	Enver	18
4.3	iHUB	24
4.4	Ipse de Bruggen	28
4.5	Jeugdformaat	31
4.6	Leger des Heils	34
4.7	's Heeren Loo	36
4.8	Onderwijs en kleinschaligheid	42
5	Vastgoedtransitie	45
5.1	Specifieke Uitkering Vastgoedtransitie SPUK	45
5.2	Fasering 2022-2024	45
5.3	Strategisch vastgoedplan	46
5.4	Bekostiging transformatie	46
6	Vervolg	48
6.1	Vervolgproces	48
6.2	Aanbevelingen en aandachtspunten vervolg	48
6.3	Verantwoording SPUK	49
Bijlagen		
b1	Omvang SPUK-middelen	
b2	Toelichting dashboard VNG (2021)	
b3	Locaties per aanbieder (2021)	
b4	Herkomst jeugdigen per aanbieder	
b5	Doelgroepenbeschrijving	

- b6 Toelichting bedden - iHUB
- b7 Toelichting samenwerking onderwijs - 's Heeren Loo
- b8 Toelichting situatie Midden Holland - Enver
- b9 Deelnemers werkgroep en doelgroepensessie

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De jeugdzorg is in beweging en maakt een landelijke transitie door. Om de jongeren van nu en van morgen (nog) beter te kunnen helpen zal het bestaande aanbod worden doorontwikkeld en zullen nieuwe alternatieven moeten ontstaan. Kleinschaligheid is hierbij een sleutelbegrip omdat inmiddels bekend is dat veel jongeren baat hebben bij een kleinschaliger woon- en behandelvorm, met minder ruis en meer overzicht en aandacht. Het vergt een flinke inspanning van alle betrokkenen om deze transformatieopgave in de volle breedte op een verantwoorde manier in te vullen. Landsdeel Zuidwest heeft hierin al ambitieuze stappen gezet en wil verder vooruit. Met dit bovenregionaal plan zetten de aanbieders en jeugdhulpregio's de volgende stap in de transformatie van de open residentiële (of: driemilieuvoorzieningen) die de komende jaren verder vorm zal krijgen.

Dit bovenregionaal plan is in december 2022 vastgesteld door de jeugdhulpregio's en aanbieders in landsdeel Zuidwest en namens hen door de coördinerende gemeente Rotterdam ingediend bij het ministerie van VWS. Goedkeuring van VWS is voorwaardelijk voor besteding van de incidentele middelen uit de Specifieke uitkering (SPUK) ten behoeve van vastgoedtransitie van de driemilieuvoorzieningen in Zuidwest.

1.2 SPUK

Vastgoedtransitie en SPUK

De veranderopgave in de jeugdzorg vraagt om een vastgoedtransitie, zodat de overgang van de huidige accommodaties voor driemilieu¹⁾ naar meer kleinschalige woonvormen mogelijk wordt. Om de locaties te transformeren zijn investeringen nodig die niet door de aanbieders alleen gedragen kunnen worden. Daarom heeft het Ministerie van VWS in 2021 incidenteel geld beschikbaar gesteld, voor landsdeel Zuidwest is dit een bedrag van maximaal ruim € 6,5 miljoen²⁾. Deze middelen zijn via een specifieke uitkering (SPUK) aan coördinerende gemeenten verstrekt en kunnen worden uitgekeerd op basis van een bovenregionaal plan en vastgoedplannen voor de transformatie van de accommodaties. Deze SPUK volgt op eerdere specifieke uitkeringen voor de vastgoedtransformatie in de Jeugdzorgplus en voor de ombouw van separeerruimten in 2021.

In de SPUK-regeling³⁾ staat beschreven welke onderdelen nodig zijn om de middelen te kunnen inzetten:

- Bovenregionaal plan: document waarin de jeugdhulpregio's het toekomstperspectief voor de jeugdhulpinstelling die werkzaam zijn in het bovenregionale gebied hebben uitgewerkt (gereed 23 december 2022)
- Strategisch vastgoedplan: Een plan, per instelling, waarin een nadere uitwerking wordt gegeven van het bovenregionaal plan en dat beschrijft welke ingrepen (afstoten, verbouwen, vernieuwen) per locatie nodig zijn (gereed 1 juni 2023).
- De coördinerende gemeente is de gemeente die is aangewezen voor het aanvragen van de specifieke uitkering en voor het opstellen en afstemmen van het bovenregionale plan. Tevens draagt de coördinerende gemeente er zorg voor dat de instellingen een strategisch vastgoedplan vaststellen in lijn met het bovenregionaal plan.

¹⁾ Volgens de definitie zoals opgenomen in de regeling.

²⁾ De middelen voor Leger des Heils worden beheerd door gemeente Utrecht

³⁾ Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021, oktober 2021

- De activiteiten waarvoor middelen worden verstrekt vinden plaats vóór 31 december 2024.

1.3 Werkwijze

Rotterdam heeft als coördinerende gemeente de verantwoordelijkheid voor het proces om te komen tot een bovenregionaal plan.

Voor de ontwikkeling van dit plan werken de vijf jeugdhulpregio's via de werkgroep *Vastgoedtransitie* samen met aanbieders aan regionale visies en een toekomstperspectief voor kleinschaliger driemilieuvoorzieningen.

Zowel binnen het landsdeel als daarbuiten vindt op verschillende momenten, structureel en incidenteel, afstemming plaats.

Landelijk voert VNG de coördinatie over de samenhang van alle bovenregionale plannen. Bovenregionaal vindt periodiek afstemming plaats tussen de projectleiders Oost Nederland en Utrecht-Flevoland vanwege de overlap van aanbieders in onze gebieden.

De *Financiële werkgroep Jeugdzorg Zuidwest* is tevens betrokken voor de uitwerking van financiële vraagstukken voortkomend uit de beweging naar kleinschaligheid.

De individuele aanbieders hebben op ..dec-...dec het bovenregionaal plan bestuurlijk vastgesteld. Vervolgens is het plan voorgelegd aan het Bestuurlijk overleg jeugdzorg Zuidwest en vastgesteld op ...dec.

Betrokken partijen

- 6 aanbieders: Enver, iHUB, Ipse de Bruggen, Jeugdformaat, Leger des Heils en 's Heeren Loo
- 5 jeugdhulpregio's: Holland Rijnland, Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid, Midden-Holland en Rijnmond
- Gemeente Rotterdam, als coördinerende gemeente voor landsdeel Zuidwest
- Bestuurlijk overleg jeugdzorg Zuidwest
- VNG: landelijke coördinatie en landelijke afstemming regio-overstijgende thema's en borging samenhang bovenregionale plannen

Toelichting naam landsdeel

De vijf jeugdhulpregio's in onze regio treden al jaren samen naar buiten als landsdeel Zuidwest. Waar in dit plan 'regio/landsdeel Zuidwest' wordt genoemd, bedoelen we deze vijf jeugdhulpregio's. In de SPUK-regeling heet ons bovenregionaal gebied 'Zuid-Holland'.

Jeugdformaat

ipse
de
bruggen

iHub.

2 Context

2.1 Definitie driemilieuvoorziening

Een open residentiele instelling of driemilieuvoorziening voor jeugdhulp met verblijf wordt gedefinieerd als een instelling:

- i. Die valt onder de Jeugdwet
- ii. Voor jeugdigen met ernstige gedrags- en/of gezinsproblemen, al dan niet met licht verstandelijke beperking en/of psychiatrische problematiek, waarbij:
 - Het sociale netwerk onvoldoende basis biedt voor een ambulante traject;
 - de urgentie en de zwaarte van de problematiek verblijfsgebonden aanbod noodzakelijk maken;
 - zodanige ernstige en complexe problemen spelen dat de zorg in een pleeggezin of gezinshuis niet toereikend is en verblijf in een residentiele leefgroep nodig is.
- iii. Waarin jeugdigen op vrijwillige basis of met een jeugdbeschermingsmaatregel (tijdelijk) dag en nacht gedurende de hele week buiten hun eigen omgeving verblijven;
- iv. Die als doel heeft om binnen de drie milieus wonen, onderwijs en vrije tijd met 24 uur verblijf en begeleiding;
- v. Een gezonde ontwikkeling van de jeugdigen te stimuleren en aanwezige problematiek te verminderen;
 - De stabiliteit, veiligheid en positieve interactie tussen jeugdige en zijn sociale netwerk te herstellen.
- vi. Waarvan het huidige aanbod bestaat uit:
 - Een combinatie van verzorging, begeleiding en opvoeding, dagbesteding en onderwijs;
 - Onderwijs op een school op het terrein of op een school (of scholen) in de buurt, waarbij aantoonbare samenwerkingsafspraken zijn gemaakt met die betreffende scholen;
 - Verblijf in een residentiele leefgroep – al dan niet gecombineerd met behandeling.

De volgende voorzieningen vallen hierbij niet onder de definitie van een open driemilieuvoorziening:

- a. justitiële (kleinschalige) voorzieningen en justitiële jeugdinstellingen
- b. voorzieningen voor gesloten jeugdhulp;
- c. gezinshuizen;
- d. zorgboerderijen; of
- e. leefgroepen gericht op zelfstandigheidstraining of kamertraining
- f. crisisopvang of crisisgroepen en leef- en behandelgroepen die gericht zijn op kortdurend verblijf en behandeling gericht op maximaal 4 weken.

Deze afbakening volgens bovenstaande definitie is enigszins anders dan de door de regio's gehanteerde afbakening, waardoor soms voorzieningen en aanbieders niet zijn meegenomen die in de regio's wel beschouwd worden als driemilieu zoals bijvoorbeeld voorzieningen met overwegend Wlz⁴⁾ jongeren in plaats van plaatsingen via de Jeugdwet, gezinshuizen of locaties die al werken met groepen van 6.

2.2 Scope SPUK Zuidwest

In Zuidwest komen de aanbieders Enver, iHUB, Ipse de Bruggen, Jeugdformaat, Leger des Heils en 's Heeren Loo in aanmerking voor de SPUK.

Leger des Heils

Landsdeel Utrecht-Flevoland is verantwoordelijk voor alle SPUK middelen voor de driemilieuvoorzieningen van het Leger des Heils die verspreid zijn over 4 landsdelen. Omdat één van de locaties van het Leger des Heils in ons landsdeel ligt (Voorburg) maken zij ook

⁴⁾ Wet langdurige zorg

deel uit van dit bovenregionaal plan. De bovenregionale plannen voor deze aanbieder zijn onder regie van gemeente Utrecht onderling afgestemd en worden opgeleverd tussen medio en eind 2022.

2.3 Drie bouwstenen

In de procesaanpak voor het bovenregionaal plan zijn drie bouwstenen benoemd waarlangs de regionale visies en toekomstperspectieven opgebouwd zijn:

1. Startfoto VNG (paragraaf 2.4)

Deze startfoto geeft een overzicht van locaties, capaciteit, herkomst ed. in 2021 (per aanbieder, per jeugdhulpregio, per landsdeel). De aanbieders hebben hiervoor data aangeleverd over de periode januari-november 2021. Daarmee is het een goed vertrekpunt geweest voor de analyse van de huidige situatie en de gesprekken hierover tussen aanbieders en regio's. Tegelijkertijd bleek gaandeweg dat de gegevens uit de startfoto niet altijd meer aansloten bij de huidige werkelijkheid, bijvoorbeeld voor wat betreft de locaties en capaciteit.

2. Bovenregionale uitgangspunten (paragraaf 3.3)

De bovenregionale uitgangspunten voor het landsdeel zijn gebaseerd op de ambities van aanbieders en regio's in Zuidwest (zie ook Bovenregionaal plan Jeugdzorgplus) en de regiovisies van de jeugdhulpregio's. Ze zijn vertrekpunt geweest in de regionale gesprekken over het toekomstperspectief en vormen het kader voor de verdere invulling van de transformatie in Zuidwest.

3. Doelgroepenbeschrijving Zuidwest (paragraaf 3.4)

In de doelgroepenbeschrijving staat beschreven voor welke toekomstige groep(en) jongeren een verblijf in een driemilieuvoorziening passend en nodig is. Deze beschrijving is samengesteld op basis van gezamenlijke analyse door de (bij SPUK betrokken) aanbieders en jeugdhulpregio's in het landsdeel.

2.4 Analyse situatie 2021 (Startfoto)

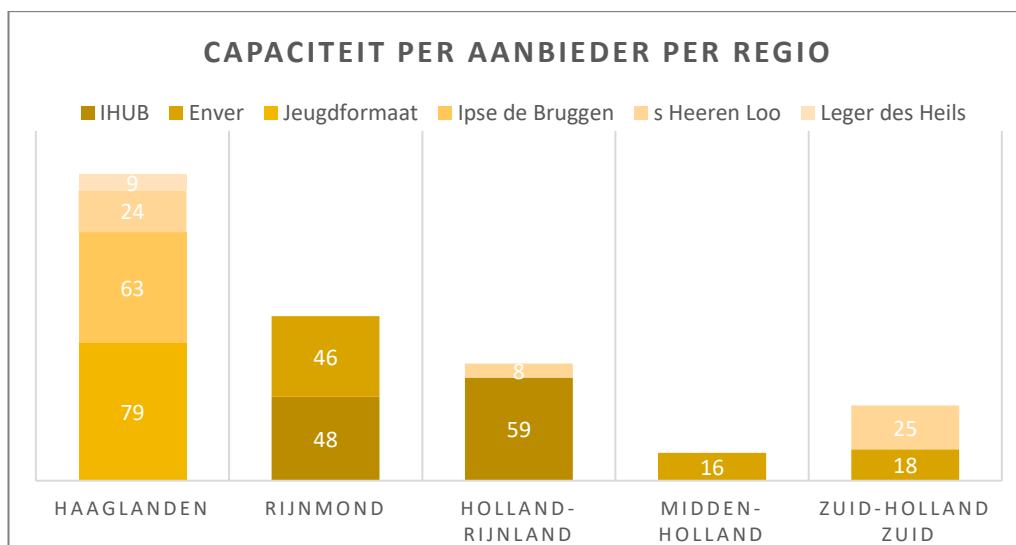
2.4.1 Aanbod Zuidwest

Onderstaande overzichten tonen de capaciteit en geografische spreiding van de locaties van de 6 aanbieders in Zuidwest. Het betreft 2 aanbieders voor jongeren met (licht) verstandelijke beperking (Ipse de Bruggen, 's Heeren Loo) en 4 aanbieders J&O.⁵⁾

Capaciteit en geografische spreiding						
	Haaglanden	Rijnmond	Holland-Rijnland	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	totaal
iHUB		48	59			107
Enver		46		16	18	80
Jeugdformaat	79					79
Ipse de Bruggen	63					63
's Heeren Loo	24		8		25	57
Leger des Heils	9					9
Totaal	175	94	67	16	43	395

Opgave aanbieders t.b.v. SPUK-regeling, situatie 2021

⁵⁾ J&O, Jeugd en Opvoedhulp

Van de totale landelijke capaciteit, ca. 3.000 plaatsen, ligt ongeveer 14 % in Zuidwest.

De capaciteit en het aantal leefgroepen (peildatum 2021) zijn maatgevend voor de verdeling van middelen (bijlage 1).

Naam aanbieder	Aantal leefgroepen SPUK	Capaciteit SPUK
Enver	8	80
iHUB	13	107
Ipse de Bruggen	7	63
Jeugdformaat	9	79
Leger des Heils	1	9
s Heeren Loo	7	57
Totaal	45	395

Opgave aanbieders t.b.v. SPUK-regeling, situatie 2021

2.4.2 SPUK-Overig

Het werkelijke aanbod aan driemilieuvoorzieningen waarop de regio's in de praktijk een beroep doen via inkoopafspraken wijkt af van de afbakening in de SPUK. Dit is het gevolg van de definitie die aan de landelijke SPUK regeling is gekoppeld. Voor een completer beeld is daarom ook het aanbod van bij het landsdeel bekende aanbieders van driemilieu, die nu buiten de definitie en dus buiten de regeling en middelen vallen, geïnventariseerd via VNG⁶⁾. Dit kan gaan over bijvoorbeeld studio's, crisisopvang en logeerhuizen of locaties waar een kleine groepsgrootte al is gerealiseerd waardoor ze buiten de definitie vallen.

Naam aanbieder	Aantal leefgroepen OVERIG	Capaciteit OVERIG
Enver	4	21
Ipse de Bruggen	3	34
Jeugdformaat	2	16

⁶⁾ Van Yulius, Parnassia/Youz De Fjord zijn geen gegevens ontvangen

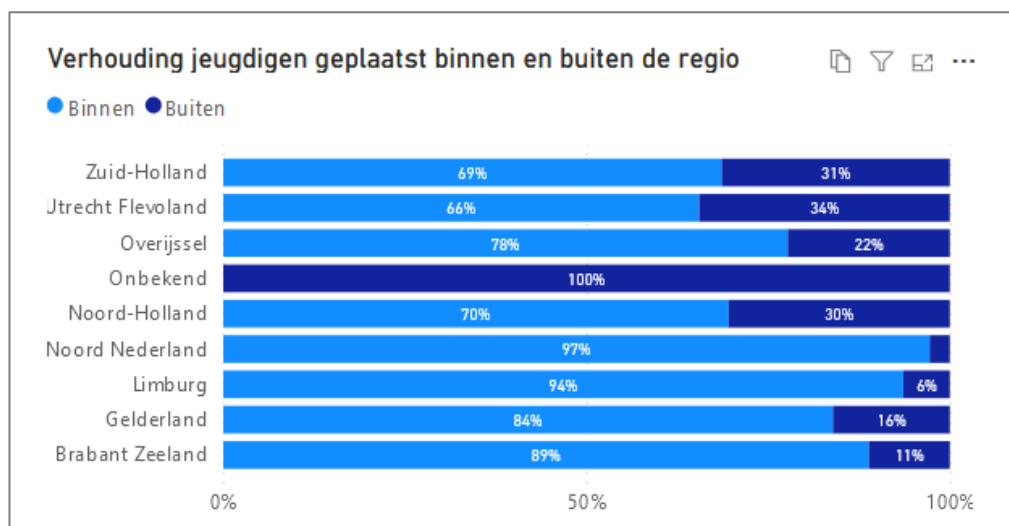
Pameijer	6	80
Totaal	15	151

Opgave aanbieders, situatie 2021.

In aanvulling hierop hebben onder meer Ipse de Bruggen, Jeugdformaat en 's Heeren Loo nog diverse andere (kleinschalige) voorzieningen zoals gezinshuizen en kleinschalige woonvormen die ook buiten deze definitie vallen.

2.4.3 Herkomst en plaatsingen binnen-buiten landsdeel

Kijkend naar de plaatsingen van jeugdigen die uit Zuidwest komen valt op dat ca.69% geplaatst wordt binnen het eigen landsdeel. 31% van de jeugdigen wordt geplaatst buiten het landsdeel (12 aanbieders), met name in regio Gelderland (20%). In de overige regio's varieert dit van 0 tot max. 5%. Vanuit de ambitie om zoveel mogelijk thuisnabij te plaatsen ligt hier een gezamenlijke opgave voor meer plaatsingen dichterbij huis.

Bron: Startfoto VNG

2.4.4 Herkomst jongeren op locaties in Zuidwest

Uit de gegevens over 2021 blijkt dat van de locaties in Zuidwest overwegend jongeren uit Zuidwest gebruik maken. Voor Ipse de Bruggen en 's Heeren Loo is dit 100%. Voor de andere locaties is dit 97% (Jeugdformaat), 93% (Enver en iHUB Bergse Bos), 87% (Leger des Heils) en 75% (iHUB Rijnhove).

In bijlage 4 is de herkomst uitgesplitst naar jeugdzorgregio, locatie en aanbieder.

2.4.5 Herkomst ZW-jongeren op locaties buiten Zuidwest

Jongeren die buiten het landsdeel worden geplaatst komen voornamelijk terecht op 7 locaties in Gelderland, Brabant-Zeeland en Noord Nederland. Dit geldt met name voor jongeren uit Rijnmond. In de toekomstperspectieven gaan aanbieders in op hun visie ten aanzien van deze groep die nu ver weg verblijft.

Tussen de landsdelen onderling vinden in het kader van de SPUK gesprekken plaats over de bovenregionale plannen die elkaar hierin raken. Aan de landelijke monitoring (wat

betekenen de bovenregionale ontwikkelingen voor het totaal aanbod 3milieu?) is op dit moment nog geen invulling gegeven.

	Gelderland					Brabant- Zeeland	Noord Nederland	
Jeugdregio van herkomst	D3 Achter- hoek / Borculo	Pluyn De Beele	IHUB Harreveld	Pluyn Oosterb eek	Groot Emaus Ermelo	Koraalgroep Hondsberg	Fier	TOTAAL
Haaglanden	8	1	3	3	7	4	5	31
Holland Rijnland	4	2	3	3	1	1		14
Midden Holland		2	3	1			2	8
Rijnmond	27	26	14	17	4	18	15	121
Zuid-Holland Zuid	1		1	4	1	5	4	16
Overige landsdelen	168	66	6	69	53	143	174	679
% met herkomst ZW op de locatie	22%	32%	80%	18%	20%	16%	13%	

Tabel: plaatsing jongeren Zuidwest buiten het landsdeel

3 Ambities en uitgangspunten bovenregionaal

3.1 Doorontwikkeling in Zuidwest

Sinds in 2019 het landelijk actieplan 'Best passende zorg voor meest kwetsbare groepen' is vastgesteld wordt ook in Zuidwest gewerkt aan het verbeteren van de jeugdzorg. In dit actieplan staan de gezamenlijke ambities van instellingen voor gespecialiseerde jeugdzorg, gemeenten en het ministerie van VWS. Doel is verbeteren van de jeugdzorg door het organiseren van 'beter, sneller en beter passende hulp' om het aantal jongeren dat (langdurig) in een residentiële instelling verblijft te laten afnemen. Door vroegtijdig passende(re) hulp te organiseren wordt verblijf voor jongeren overbodig óf korter óf met minder zware inzet.

In Zuidwest zijn jeugdhulpregio's, zorgaanbieders en ketenpartners zich ervan bewust dat de zorg voor de meest kwetsbare jeugd nog beter kan aansluiten op wat de jeugdige daadwerkelijk nodig heeft. Om die reden wordt in het landsdeel op veel plekken gewerkt aan meer maatwerk en verscheidenheid zodat voor elke jeugdige de best passende zorg beschikbaar is. Een complexe maar belangrijke opdracht die op dit moment ook maatschappelijk volop aandacht krijgt.

3.1.1 (Boven) regionale visie

Kleinschaligheid is een belangrijk element in deze transformatie en in de ambitie van aanbieders en regio's in Zuidwest (zie ook Bovenregionaal plan Jeugdzorgplus). Het Consortium Kleinschaligheid, waarin kennis van aanbieders als ook ervaringsdeskundigheid van jongeren en ouders en wetenschappelijke kennis bij elkaar komt, speelt een belangrijke rol in deze beweging en in de doorontwikkeling van kennis.

Omdat de driemilieuvoorzieningen niet zo zeer bovenregionaal maar regionaal zijn georganiseerd, zijn uit de verschillende regiovisies⁷⁾ de volgende ambities en uitgangspunten afgeleid. De rode draad in deze regiovisies bestaat uit het toewerken naar *expertise meer (thuis)nabij en flexibel; netwerksamenwerking; gezamenlijk voldoende beschikbaarheid en het voorkomen van residentiële plaatsing door vroegsignaleren en ambulantiseren.*

De in dit plan opgestelde toekomstperspectieven sluiten goed aan bij de verschillende regiovisies, zoals is toegelicht in hoofdstuk 4.

3.2 Ambities

De volgende ambities zijn ambtelijk vastgesteld door de jeugdhulpregio's in Zuidwest:

- In Zuidwest zetten wij in op kwaliteitsverbetering van het aanbod driemilieuvoorzieningen als onderdeel van de landelijke transformatie van de jeugdhulp.
- Wij willen het aantal residentiële plaatsingen *op termijn* verminderen en verkorten.
- Kleinschaligheid is hier een belangrijk element van.
- De ontwikkeling en opbouw van alternatieven kan ertoe leiden dat het driemilieuaanbod in de huidige vorm afneemt maar we realiseren ons dat de

⁷⁾ In de regiovisies wordt driemilieu als voorziening nagenoeg niet specifiek benoemd, rode draad betreft de geformuleerde doelstellingen, uitgangspunten en voornemens voor Jeugdzorg breed w.o. driemilieu.

toekomstige effecten daarvan op de capaciteit nu niet goed zijn in te schatten noch zijn vast te leggen in een ambitie voor de korte termijn.

- Bovendien zijn op dit moment de precieze effecten van de huidige ontwikkelingen in de jeugdzorgplus en de verschuiving vanuit jeugdzorgplus naar driemilieuvoorzieningen onduidelijk. Regio's vinden het daarom ook niet reëel om aan de ombouw nu ook een afbouwopgave te koppelen.
- *Op termijn* verwachten we echter wel een verschuiving naar minder plaatsingen.

3.3 Bovenregionale uitgangspunten

Deze bovenregionale uitgangspunten zijn vertrekpunt geweest in de regionale gesprekken tussen de jeugdhulpregio's en de aanbieders over het toekomstperspectief voor de driemilieusvoorzieningen. Ze bieden het kader voor de verdere invulling en daarmee ook houvast aan alle partners bij de verdere invulling van de transformatie in Zuidwest. [ambtelijk vastgesteld 17/10/22]

1. Plaatsing thuis nabij. Uitgangspunt in Zuidwest is dat geen kind de regio uit gaat⁸⁾. Ook landelijk is dit het streven.
2. Een passende groeps grootte. Kleinschaligheid is een randvoorwaarde voor een veilig, positief leefklimaat waarin de individuele doelen van de jongeren centraal staan. Voor de groeps grootte sluiten we aan bij de definitie van het Consortium Kleinschaligheid⁹⁾.
3. Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor dekkend zorglandschap. Vertrekpunt is dat ieder bovenregionaal gebied met aanbieders zorgt voor een totaal aanbod van doorontwikkelde kleinschalige voorzieningen in combinatie met (nieuwe) alternatieven die tezamen het complete zorglandschap vormen.
4. Beschikbaarheid/verbinding onderwijs: Het organiseren van een doorgaande lijn in onderwijs passend bij de jongere geeft nieuwe vragen bij kleinschaliger locaties. Landelijke afstemming en onderling leren hierin is meer dan gewenst, eerder noodzakelijk.
5. Benodigde specialismes geborgd en flexibel in te zetten. Het uitgangspunt van zo nabij mogelijk plaatsen wordt ondersteund door expertise ook zo dicht mogelijk bij huis te organiseren en flexibel toe te voegen waar nodig.
6. Netwerksamenwerking: Het verminderen (op termijn) en verkorten van plaatsingen vraagt inzet op samenhang en meerdere domeinen vanuit (zoveel mogelijk) behoud van een doorgaande lijn in de leefomgeving van de jongere en het gezin/netwerk.
7. Beschikbaarheid inzet om plaatsingen te voorkomen: Het voorkomen van instroom vraagt beschikbaarheid van mogelijkheden, expertise en (alternatieve) voorzieningen.
8. Stoppen met doorplaatsen binnen de jeugdhulp: Doorplaatsingen binnen de (open of gesloten) jeugdhulp werken averechts in het realiseren van het doel van de plaatsing, stabilisatie en het komen tot ontwikkeling.
9. Verminderen (op termijn) en verkorten van residentiële plaatsingen

⁸⁾ Indien in kleine regio niet mogelijk dan tenminste plaatsing binnen landsdeel

⁹⁾ volgens definitie Consortium kleinschaligheid: "Een kleinschalige voorziening is een 24/7-verblijf binnen een open residentiële jeugdzorginstelling, op een instellingsterrein of in een woonwijk, van maximaal zes – en bij voorkeur vier – jongeren tussen 8 en 23 jaar, in een huiselijke setting door een vast team van begeleiders met een minimum ratio op de groep van 1 op 4, waarbij een intensieve, individuele behandeling en/of begeleiding op maat – en zolang als nodig – wordt gegeven, met perspectief op wonen, zorg en onderwijs/arbeid tijdens verblijf en/of daarna."

3.4 Doelgroepenbeschrijving Zuidwest

Om tot een toekomstperspectief te komen voor de driemilieusvoorzieningen moet eerst helder zijn voor WIE dit aanbod nodig is en blijft. Pas daarna is te bepalen WAT daarvoor nodig is. Het WIE is beschreven in onze doelgroepenbeschrijving Zuidwest.

Werk sessie

In september zijn alle betrokkenen in een werksessie samen gekomen om tot een gedragen beschrijving van de doelgroep te komen, vanuit verschillende perspectieven (gedragswetenschappers, behandelaren, directie/management, beleidsmedewerkers etc).

Ter voorbereiding is vooraf met enkele aanbieders gesproken over ontwikkelingen zoals verwachte verschuiving vanuit gesloten jeugdzorg en/of verzwaring van de doelgroep. Ook hebben alle aanbieders vooraf gegevens aangeleverd over de huidige doelgroep. De betrokkenheid van de Gecertificeerde Instellingen (GI) in dit proces was gericht op 'meelezen' en het bewaken van de compleetheid (valt er niemand buiten de boot).

De werksessie heeft een beschrijving opgeleverd voor welke toekomstige groep(en) jongeren een verblijf in driemilieuvoorziening passend en nodig is volgens alle (bij SPUK betrokken) aanbieders¹⁰⁾ en jeugdhulpregio's in landsdeel Zuidwest. Het vormt daarmee de basis voor de uitwerking van de toekomstperspectieven in dit bovenregionaal plan en de daarop volgende strategische vastgoedplannen.

De doelgroepomschrijving is tot stand gekomen door uitwerking van drie hoofdvragen:

1. Voor wie blijft 3milieu nodig? Welke groep komt erbij/valt af (alternatieven)?
2. Welke groepen zijn te onderscheiden? Hoe te definiëren?
3. Wat hebben zij nodig aan ondersteuning, behandeling en omgeving

Dit heeft geresulteerd in een omschrijving van de gehele doelgroep (zie hierna) en een onderverdeling naar een groep 'tijdelijk, met perspectief in gezin en netwerk' en 'langdurig, perspectief biedend tot 21 jaar'. De gehele doelgroepenbeschrijving is opgenomen als bijlage 5.

Voor wie blijft 3milieu nodig?

De doelgroep van de open residentiële jeugdzorg is: jeugdigen met ernstige gedragsproblemen vaak in combinatie met emotionele problemen, middelengebruik, psychiatrische problemen, LVB, trauma- en hechtingsproblematiek en/of ontwikkelingsstoornissen, waardoor de jeugdige vastloopt op meerdere levensgebieden, zoals school en vrijetijdsbesteding.

Vaak spelen er risico's voor de veiligheid van de jeugdige zelf, of van zijn of haar omgeving door het gedrag van de jeugdige, waarbij lichtere vormen van hulp niet toereikend zijn om met die risico's om te gaan. Daarnaast is er sprake van vastlopen in de ontwikkeling. Ondanks dat jeugdigen niet altijd vrijwillig worden geplaatst, wordt ingeschat dat het gedrag te hanteren is in een open setting.

¹⁰⁾ Ter reactie en instemming ook voorgelegd aan o.a. Pameijer (SPUK overig)

De jeugdigen komen vaak uit multi-stress gezinnen waarbij psychiatrie, verslavingsproblematiek, relationele problemen, huiselijk geweld en/of LVB speelt. In veel gevallen is er sprake van intergenerationele overdracht van problematiek. Ouders lopen (daardoor) vaak vast op meerdere levensgebieden, waardoor het ze (tijdelijk) niet lukt om hun kind een veilige en steunende/stimulerende omgeving te bieden. Hulp uit het informele netwerk is (nog) niet toereikend (gebleken) om ouders hierbij te ondersteunen. Ondanks de vaak lange hulpverleningsgeschiedenis of intensieve hulp die het gezin of de jeugdige al heeft gehad is er geen duurzame verbetering.

Ook zijn er nu jeugdigen in de regio Zuidwest die in de open jeugdzorg worden opgevangen, waarbij geen goed woonperspectief is om terug te keren naar eigen netwerk of zelfstandigheid, maar die door hun gedrag of problematiek niet terecht kunnen in een gezinshuis of pleeggezin. De jeugdige wordt dan langdurig binnen de open jeugdzorg opgevangen.

Buiten de regio Zuidwest

Voor de regio Zuidwest geldt dat er een aantal jeugdigen buiten de regio worden geplaatst, omdat het LTA aanbod niet in de regio voorhanden is, omdat specifieke expertise ontbreekt of omdat er geen passende plek is op passende afstand van het gezin. Het gaat hierbij om:

- Kinderen met een geheime plaatsing (bijv. door ontvoeringsgevaar)
- Eetproblematiek
- Verslaving
- Ingewikkelde jonge moeder-kind problematiek
- Ernstige psychiatrie
- LVB in combinatie met ernstige gedragsproblematiek

Zowel de verslavingszorg en eetproblematiek lijken op het eerste gezicht geen zaken die behandelbaar zijn in open residentiële jeugdzorg, maar bij GGZ en verslavingsklinieken. De praktijk laat echter zien dat de GGZ deze doelgroep niet altijd kan hanteren vanwege lastig gedrag waardoor deze jeugdigen in de open residentie terecht komen. De open residentie heeft deze specifieke expertise en kennis niet voldoende in huis, terwijl dit ontzettend van belang is om passende zorg te bieden. Het is voorwaardelijk om maatwerk in te zetten en samen te werken met partijen die wel over deze expertise beschikken of hen een deel van het traject uit te laten voeren.

Daarnaast zijn er te weinig plekken in gezinshuizen en in voorzieningen voor kinderen onder de 14 jaar, waardoor zij ook soms vanwege capaciteitsproblemen buiten de regio worden geplaatst (dit is in dit kader niet verder onderzocht/onderbouwd).

Ook zien we kinderen uit Zuidwest in Prisma (open residentiële jeugdzorg in Harreveld) geplaatst worden via uitstroom uit het Anker (JZ+ in Harreveld). Dit betreft geen specifieke doelgroep maar is een uitstroom-vraagstuk.

De te onderscheiden groepen (vraag 2) en wat hebben zij nodig aan ondersteuning, behandeling en omgeving (vraag 3) zijn terug te lezen in de bijlage. De aanbieders beschrijven in hoofdstuk 4 tot welke doelgroep uit de beschrijving zij zich richten.

4 Toekomstig zorglandschap

4.1 Toekomstperspectieven en regiovisies

Samen met de regio's waarin de aanbieders voorzieningen hebben en/of van waaruit veel jongeren worden geplaatst zijn Enver, iHUB, Ipse de Bruggen, Jeugdformaat, Leger des Heils en 's Heeren Loo tot onderstaande toekomstperspectieven gekomen.

Deze toekomstperspectieven sluiten goed aan bij de verschillende regiovisies:

Haaglanden

"Wat beschreven is in dit bovenregionale plan voor de driemilieu, past binnen de regiovisie Haaglanden bij de ambitie dat kinderen en jeugdigen zo thuis mogelijk opgroeien, waarbij ze tijdig de best passende hulp krijgen en het onderwijs en jeugdhulp effectief samen werken."

Holland Rijnland

"Als samenwerkende gemeenten Holland Rijnland hebben wij de ambitie om jeugdigen zo thuis mogelijk op te laten groeien. We willen zoveel mogelijk voorkomen dat een jeugdige uit huis wordt geplaatst en als thuis wonen (tijdelijk) niet meer kan, streven we ernaar jeugdigen te laten opgroeien in een situatie die zoveel mogelijk op een thuis lijkt. Deze ambitie sluit aan bij de doelen uit het actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' en het gezamenlijke actieplan 'De best passende zorg voor kwetsbare jongeren', van waaruit de SPUK-regeling is ontstaan. De doelstelling die de jeugdhulpregio Holland Rijnland hierbij voor ogen heeft, is ervoor te zorgen dat passende hulp wordt ingezet voor de jeugdigen die dit het hardst nodig hebben. De ambitie daarbij is kwalitatief goede zorg bieden die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van jeugdigen, ouders en gezin. Zorg die bovendien betaalbaar moet zijn. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Dit vormt ook de kern van de regiovisie 'Samen voor de jeugd' van de samenwerkende gemeenten Holland Rijnland. Het bovenregionaal plan voor de SPUK driemilieuvoorzieningen past bij deze ambitie."

Midden Holland

"Dit bovenregionale plan voor driemilieu past binnen de regiovisie van Midden- Holland "Scherper aan de wind" met name op de volgende onderdelen : De inwoner (in zijn sociale context) en de eigen regie staan centraal, waarbij jeugdigen zo thuis mogelijk opgroeien in een veilige omgeving. Vanuit een integrale benadering van de ondersteuningsvraag, de juiste zorg en ondersteuning op het juiste moment, er is aandacht voor samenwerking jeugdzorg en onderwijs.

Met betrekking tot Enver zien wij komende periode graag hoe de plannen in onze regio verder tot ontwikkeling worden gebracht".

Rijnmond

"De plannen van Enver passen binnen de regiovisie van de GRJR ('nabij en passend'). Zoals is af te leiden aan de kernwoorden uit het plan van Enver: maatwerk, netwerk betrekken, het kind centraal stellen en daar zorg omheen organiseren (waar nodig met verschillende expertises), implementatie van JIM, afbouw/flexibiliseren van bedden en streven naar fysieke thuisnabijheid. Waarbij Enver de inzet om kinderen van buiten de regio terug te halen concreet maakt."

"Bij iHUB is de koppeling met de regiovisie ook aanwezig, maar minder duidelijk. iHUB kiest ervoor de huidige terreinen meer huiselijk/nabij (door betrekken van het netwerk) en de zorg

meer passend in te richten zonder de beweging te maken naar fysieke nabijheid, door (verplaatsing van) vastgoed. Het terughalen van kinderen van elders is hier niet concreet gemaakt anders dan dat bereidheid is uitgesproken op individuele basis te bezien of ernst en aard van de vraag dit toelaten. Waarbij qua 'passend' opvalt dat het plan van iHUB met name is gericht op het eigen aanbod en niet zo zeer op samenwerking met andere aanbieders."

Zuid Holland Zuid

"De plannen die er nu liggen zijn in lijn met wat wij als regio voor ogen hebben. Met betrekking tot Enver zien wij komende periode graag hoe de plannen in regio Zuid-Holland-Zuid verder tot ontwikkeling worden gebracht (bijvoorbeeld in samenwerking met ASVZ)".

4.1.1 Parallele processen

Deze SPUK regeling is specifiek gericht op de transitie van het vastgoed. Gevraagd wordt om een vertaling van inhoudelijke doorontwikkeling naar 'de stenen'. Het vastgoed echter is een middel (om inhoudelijke doelstellingen te realiseren) en niet een doel op zich.

De inhoudelijke transitie is een doorlopend proces, de ene partij of regio is daarin verder dan de ander. En dat loopt nu parallel met de uitwerking van de SPUK middelen die daar een bijdrage aan kunnen leveren. Met het opleveren van het bovenregionaal plan is de transitie uiteraard niet afgerond. Daarvoor blijft afstemming nodig tussen betrokken partijen, over aanbod, alternatieven etc.

Enkele aandachtspunten voor de periode hierna zijn opgenomen in hoofdstuk 6.2.

4.2 Enver

4.2.1 Locaties en capaciteit

Locaties Enver	Aantal leefgroepen	Capaciteit
Bankastraat 47-49, Dordrecht	1	9
Jupiterlaan 89-91, Dordrecht	1	9
De Savornin Lohmanlaan 29-31, Schiedam	1	9
Ouverturelaan 107, Krimpen a/d IJssel	1	16
Parallelweg zuid 119, Nieuwerkerk a/d IJssel	1	16
Statenlaan 75-77, Rotterdam	1	8
Heemraadsingel 75, 77, Rotterdam	1	8
Zwanendreef 9, Moordrecht	1	8
Totaal	8	83

Tabel capaciteit startfoto 2021

Enver heeft meerdere locaties die zijn verspreid over de jeugdhulpregio's Zuid Holland Zuid, Midden Holland en Rijnmond

Door recente sluiting van de locatie in Midden Holland (Parallelweg zuid) is de huidige capaciteit inmiddels minder dan het meetmoment van de startfoto in 2021. De werkelijke capaciteit is op dit moment 67 plekken.

4.2.2 Visie

3milieu en transformatie kleinschalig

Door het doorontwikkelen naar meer kleinschalige zorg wordt meer maatwerk en een meer individuele aanpak, zoals het maken van individuele afspraken, mogelijk. Hierdoor is er een meer specifieke individuele aanpak, wat zorgt voor een meer passende aanpak per jongere maar ook meer vraagt van de groepsleiding.

Voor systeem betekent het dat er meer ruimte is om jongeren op de behandelvoorziening te bezoeken en/of contact thuis/systeem te herstellen al is het maar met een bezoek.

Een kleinschalige voorziening in de wijk maakt het makkelijker om ouders te betrekken bij een behandeling en afspraken te maken met scholen in de nabije omgeving. Tegelijkertijd is dit juist door de kleinschaligheid van het team een ingewikkelde opgave, zeker met een doelgroep met zwaarder wordende problematiek. Deze opgave berust volledig bij aanbieders. Het is nodig dat er in de formatie ruimte is om jongeren te begeleiden naar en eventueel op de dagbesteding/onderwijs/werk en ook is van belang om een veerkrachtig team te hebben met stevige ondersteuning vanuit gedragswetenschappers en coaching/scholing.

In elke regio is Enver betrokken bij actuele thema's rondom driemilieuvoorzieningen.

Deze passen niet allemaal binnen de voorwaarden van de SPUK:

- In Midden-Holland is het speerpunt het realiseren van een harmonicavoorziening. Enver wil deze samen met ASVZ ontwikkelen. Zie bijlage 8.
- In de regio Zuid-Holland-Zuid ontwikkelt Enver samen met andere aanbieders (jGGZ) een kleine woonvoorziening voor jongeren met een ingewikkelde zorgvraag (Kompas). Door expertise te bundelen wordt voorkomen dat deze kinderen buiten de regio moeten worden geplaatst.
- In de regio Zuid-Holland-Zuid staat de Implementatie van JIM en InVerbinding zo goed als klaar om uitgerold te gaan worden. Vanuit de ervaring opgedaan onder andere in de regio Rijnmond wordt verwacht dat na implementatie van InVerbinding er een afname zal zijn van residentiële plaatsingen en daarnaast als er wel sprake is van een residentiële opname dat de duur hiervan terug loopt
- In de regio Rijnmond heeft Enver als systeemaanbieder de opdracht om a) het inzetten van bedden te flexibiliseren (onder meer via InVerbinding), b) het aantal gezinshuizen uit te breiden en c) samen met de andere aanbieders ervoor te zorgen dat het aantal kinderen dat buiten de regio wordt geplaatst onder een door de GRJR bepaald maximaal percentage blijft.
- Voor de regio Rijnmond zal Enver als systeemaanbieder de verantwoordelijkheid dragen voor (op dit moment) 30 buitenregionale capaciteitsplaatsen. Het grootste deel van deze jeugdigen verblijft in een driemilieu-setting bij verschillende zorgaanbieders. De meeste jeugdigen verblijven langdurig bij Pluryn (17), Jeugdformaat (7) of D3.

Doelgroep

Jongeren met complexe problematiek op verschillende domeinen, wat veelal gepaard gaat met grensoverschrijdend en/of moeilijk verstaanbaar gedrag. Deze problematiek leidt tot een situatie waarbij de zorg in de thuissituatie niet meer zelf te dragen is, wat uiteindelijk crisissen en uithuisplaatsingen tot gevolg heeft. Ambulante zorg is in deze situaties onvoldoende gebleken om resultaat op de lange termijn te bewerkstelligen en andere residentiële

hulpvormen (bijvoorbeeld gezinshuizen of leef- en behandelgroepen, ggz opname, gesloten/besloten) sluiten onvoldoende aan bij de problematiek van deze jongeren. De doelgroep bestaat ook uit jongeren die vanuit de geslotenheid weer hun weg moeten gaan vinden, maar waar geen andere passende zorg voor beschikbaar is zowel binnen als buiten de regio.

Aanvullend richten we ons op de jongeren uit de doelgroep die vastlopen in het functioneren in (grotere) groepen en kunnen profiteren van de aanpak van kleinschaligheid waarbij er individuele afspraken zijn en jongeren niet perse in groepsverband de structuur van de dag hoeven te volgen.

Door de samenwerking met onder andere de GGZ maar ook met de LVB sector kunnen wij zo min mogelijk uitsluitingscriteria hanteren. Echter is de matching met de andere cliënten een belangrijke waarde om zo de visie van het onvoorwaardelijk er mogen zijn ook waar te kunnen maken.

Een duidelijk zichtbare ontwikkeling is dat de problematiek van de doelgroep steeds zwaarder wordt. Jongeren die voorheen in gesloten jeugdhulp werden geplaatst worden nu verwezen naar een driemilieuvoorziening. Hierbij moet in een toenemend aantal gevallen intensieve één-op-één begeleiding worden ingezet.

Bij een verwijzing naar een bed selecteert Enver overigens niet op problematiek. Een gezonde mix is goed. Wel moet er aandacht zijn voor vormen van problematiek die elkaar kunnen versterken. Uitsluitingscriteria vanwege veiligheid moeten zo min mogelijk worden gehanteerd. In de praktijk blijkt dat betrokkenheid van ouders plus een zo normaal mogelijke leefsituatie de-escalerend werkt.

4.2.3 Ambitie

Bijdrage transformatie kleinschalig/ kleine groepen

Enver heeft als ambitie in te zetten op het verkleinen van woonvoorzieningen, op gebiedsgericht werken (kinderen dichtbij huis plaatsen), op het normaliseren van de leefsituatie van kinderen en op het waar mogelijk ambulantisering van hulp. Hierbij kan een kind bijvoorbeeld naar de eigen school blijven gaan en worden ouders bij de behandeling en het dagelijks leven op de voorziening betrokken.

Over prioriteiten van inzet tussen en binnen de regio's waar Enver actief is moet intern nog worden gesproken.

In de projectperiode van twee jaar is het niet haalbaar om voor alle locaties een kleinschalige invulling te realiseren, hiervoor is eerder een tijdsbestek van 7 tot 9 jaar nodig. Wel kunnen uiteraard stappen worden gezet zoals: a) na te gaan waarom jeugdigen buiten de regio verblijven (zie doelgroepenanalyse), en b) afstemming te zoeken met andere gecontracteerde aanbieders, zodat het ontwikkelen van voorzieningen en ambulant of hybride aanbod op elkaar wordt afgestemd.

Concreet

1. Enver zet in op het in iedere bestaande locatie verkleinen van het aantal vaste bedden van meest negen naar zes aangevuld met flexbedden. Hierbij werken ambulante professionals en medewerkers in de woonvorm 24/7 samen. Omdat geen sprake is van een afbouwscenario wil Enver deze vaste bedden weer opbouwen in gebieden waar nog geen behandelvoorziening is en zo komen tot meer thuisnabij zorgaanbod. Enver moet intern nog

bezien welke prioriteiten. Voor wat betreft Rijnmond wordt in ieder geval nadrukkelijk gekeken naar de bestaande locaties in Schiedam en Krimpen aan den IJssel.

2. Enver heeft als opgave vanaf 2023: het terugbrengen naar de regio van een deel van de kinderen die nu buiten het landsdeel worden geplaatst, bijvoorbeeld bij Pluryn of 's-Heeren Loo. Hierbij zal dus sprake zijn van substitutie van een bed en niet van uitbreiding van het aantal plekken. Jongeren die nu buiten het landsdeel worden geplaatst hebben vaak zeer complexe problematiek. Heel concreet is dit al zichtbaar via het toenemend aantal 1-op-1 begeleidingstrajecten. Dat is niet wenselijk. Jongeren moeten zich immers in de maatschappij kunnen handhaven. Het vraagt ook veel van jeugdhulpprofessionals qua vraagstukken rondom veiligheid, methodiek en beschikbaarheid.
3. Een voorwaarde voor het binnen de regio bieden van zorg aan deze zwaardere doelgroep is dat de instroom afneemt en meer doorstroom ontstaat vanuit de huidige doelgroep jongeren naar ambulante begeleiding of een hybride zorgvorm. Dit is een traject dat tijd kost en zorgvuldig moet worden aangepakt. In overleg met gedragswetenschappers, crisishulp en jeugdbescherming moet alternatief aanbod worden ontwikkeld. Er moet meer aanbod komen waarbij vormen van zorg worden gecombineerd. Denk aan het bij een crisis niet een kind uit huis halen maar een pedagogisch medewerker bij het gezin laten verblijven.
4. In de behandelvoorzieningen van Enver zijn nu nog geen logeermogelijkheden. Als het aantal vaste bedden daalt ontstaat ruimte voor logeren. Dit vergt wel flinke stappen op het gebied van methodiek en gaat dus verder dan een vastgoed-aanpassing. De groepsdynamiek is anders, sommige kinderen kunnen slecht omgaan met veel aandacht en er moet oog zijn voor de veiligheid van de jongeren en van de medewerkers. Op een grote groep staan meer medewerkers en dat voelt veilig. Het voorgaande kan zorgen voor handelingsverlegenheid bij medewerkers: wat hebben wij jongeren met zwaardere problematiek te bieden, wat kunnen we residentieel?
5. Met het oog op de toenemende noodzaak van het betrekken van meerdere expertises bij een hulptraject zet Enver in op het aanbieden van laag complexe jGGZ.
6. Continueren van een verblijfsplek vanaf het 18^e jaar is enkel reëel via verlengde jeugdhulp. Een jongvolwassene met een Wmo-indicatie plaatsen is lastig, omdat de Wmo andere eisen stelt aan een voorziening. Ook het idee om jongeren op hun verblijfsplek te laten wonen en een huurovereenkomst te geven is in de praktijk niet haalbaar. Een zorgaanbieder is geen huurbaas en daarnaast is het aantal locaties per definitie beperkt. Meer bereikbaar is inzet op voorzieningen die voorbereiden op zelfstandig wonen, zoals kamertraining, en dat via verlengde jeugdhulp. Enver adviseert gemeenten om veel meer in te zetten op het verruimen van mogelijkheden voor zelfstandig wonen door 18+ers. Bekostiging van zelfstandig wonen met begeleiding is veel goedkoper dan verlengde jeugdhulp met verblijf.
7. Ten aanzien van kinderen die nu buiten de regio worden geplaatst onderzoekt Enver hoe het aantal gezinshuizen in het eigen werkgebied kan worden uitgebreid. Dit moet eraan bijdragen dat het aantal kinderen dat buiten de regio wordt geplaatst daalt. Bijvoorbeeld in het nieuwe contract met de GRJR zit een verplichting om het aantal plaatsen in gezinshuizen jaarlijks uit te breiden.

4.2.4 Vastgoed

Capaciteit, locaties

Locaties Enver	Groepen huidig	Capaciteit huidig	Groepen nieuw	Capaciteit nieuw	verschil
Bankastraat 47-49, Dordrecht	1	9	ntb	ntb	ntb
Jupiterlaan 89-91, Dordrecht	1	9	ntb	ntb	ntb
De Savornin Lohmanlaan 29-31, Schiedam	1	9	1	6 (1*6)	-3
Ouverturelaan 107, Krimpen a/d IJssel	1	16	2	12 (2*6)	-4
Parallelweg zuid 119, Nieuwerkerk a/d IJssel (reeds gesloten)	1	0	0	0	0
Statenlaan 75-77, Rotterdam	1	8	1	6 (1*6)	-2
Heemraadsingel 75, 77, Rotterdam	1	8	1	6 (1*6)	-2
Zwanendreef 9, Moordrecht	1	8	1	8	0
Spreidingslocaties					ntb
Totaal	8	67			0

Tabel toekomstige capaciteit

Inzet SPUK

Inzet van SPUK middelen kunnen de hiervoor geschetste ontwikkelingen versterken en versnellen. Enver is voornemens de SPUK in te gaan zetten voor een tweetal bewegingen. Om de deze doelstellingen te realiseren zal een strategisch vastgoedplan worden opgesteld, waarbij de inzet van SPUK gebruikt zal worden om dit plan tot stand te brengen.

Huidige locaties en groepen

Aanpassingen op de huidige locaties in de regio's. Waarbij ingezet wordt op flexibiliseren van bedden en verkleinen van voorzieningen binnen Rotterdam-Rijnmond en Zuid Holland Zuid. Waarbij het uitgangspunt zal zijn dat de behandelgroepen in Rotterdam-Rijnmond worden teruggebracht naar een capaciteit van 4-6 permanent bezette bedden met een flexibele schil, gericht op een beweging (meer) naar huis en spreiding over de gehele regio. Hiertoe worden de vijf huidige behandelgroepen in deze regio omgebouwd of afgestoten/verplaatst indien de locatie niet passend is. Midden Holland wordt voornamelijk niet verkleind

Doelstelling is logeervoorzieningen te creëren, meerdere jeugdigen gebruik te laten maken van flexplekken en/of ouders/brusjes op te nemen. Daarbij zullen ruimtes geschikt gemaakt moeten worden om behandeling op locatie aan te kunnen bieden, ondersteuning op onderwijs in te richten en (meer) mogelijkheden voor systeem- en ouderbegeleiding op locatie aan te bieden. Het betreft de behandelgroepen:

- De Lansingh (Ouverturelaan, 2 groepen)
- De Nieuwe Haven (Statenlaan)
- De Lagune (Heemraadsingel)
- Savornin Lohmanlaan
- (Het Kompas (Dordrecht))

Afhankelijk van het toegekende budget en de termijn zal een prioritering gemaakt worden ten aanzien van deze locaties.

Buitenregionale capaciteit verplaatsen

In de huidige situatie worden veel jeugdigen uit het landsdeel Zuidwest opgenomen in voorzieningen buiten de regio. Enver zal samen met een aantal van deze buitenregionale organisatie capaciteit gaan verplaatsen, die ten dienste komen te staan van alle drie de regio's waar Enver actief is. Hiertoe zullen nieuwe voorzieningen worden verbouwd (bestaande Enver panden nu niet in gebruik als behandelgroep) of worden aangekocht, dan wel in nieuwbouw gerealiseerd. Met name in gebieden waar nu onvoldoende residentiële capaciteit aanwezig is. Locaties zullen samen met gemeenten uit de drie regio's nader bepaald moeten worden. Dit betekent dus dat een deel van de nu gebruikte capaciteit buiten de regio (nu ook al een door de jeugdhulpregio's ingekocht bed) verplaatst wordt naar dichterbij huis. Waar een bed bijkomt in Zuidwest zal elders een bed verdwijnen, de totale capaciteit voor Zuidwest jongeren blijft daarmee gelijk.

Na akkoord zal afhankelijk van het toegekende budget en de termijn zal een prioritering gemaakt worden.

4.2.5 Onderwijs en kleinschaligheid

Enver beschikt niet over interne scholen maar werkt als organisatie samen met diverse scholen zodat de jongeren die bij Enver verblijven zoveel als mogelijk naar school kunnen blijven gaan. De startsituatie is dat samenwerking met het onderwijs (scholen en samenwerkingsverbanden) erg ingewikkeld is, helemaal als de teldatum van 1 oktober is gepasseerd. De datum van 1 oktober is 'heilig' binnen het onderwijs vanwege de teldatum voor de bekostiging. Na deze datum lukt het in de praktijk niet om kinderen met complexe problematiek geplaatst te krijgen.

4.2.6 Overig

Deze beweging betekent voor de betrokkenheid van gemeenten:

- Bij het zoeken naar een nieuwe locatie voor een woonvorm wordt een aanbieder bijvoorbeeld geconfronteerd met de moeilijke situatie op de huizenmarkt, vaak ook met weerstand bij omwonenden en soms met een bestemmingsplan dat vestiging van een woonvorm belemmert.
- Daarnaast is betrokkenheid vanuit het onderwijs een voorwaarde. Dit vereist het samen nemen van verantwoordelijkheid door de aanbieder en de gemeente. Ten aanzien van onderwijs zowel bestuurlijk, beleidsmatig als door de leerplichtambtenaar. De ervaring leert overigens dat gesprekken vlotter verlopen als zicht bestaat op een concrete locatie.
- Naast de SPUK-gelden zullen de regio's bereid moeten zijn de kostprijs van deze kleinschaligheid te financieren. Het organiseren van kleinschaligheid en beschikbaarheid is van invloed op de bedrijfsvoering van aanbieders, de kostprijs en de tarieven. Hiervoor zijn structurele financieringsafspraken met de regio's nodig.

4.3 iHUB

4.3.1 Locaties en aanbod

Locaties iHUB	Aantal leefgroepen	Capaciteit
Bergse Bos	5	48
Rijnhove	8	59
Totaal	13	107

Tabel capaciteit startfoto 2021

De locatie Bergse Bos bestaat uit diverse losse huizen voor open en gesloten groepen (buiten SPUK), in een groene omgeving in het noorden van Rotterdam, grenzend aan 2 woonwijken. De losse woonhuizen van Rijnhove liggen op een groot terrein in Alphen aan den Rijn, geïntegreerd in een woonwijk, in een groene parkachtige omgeving. De groepsgrootte voor beide locaties ligt tussen de 8-10 jongeren per groep met op elke locatie 1 kleinere groep (4 of 5 jongeren).

iHUB werkt met flexibele bedden, kortdurende bedden en langdurige bedden. Bij iHUB zijn de meeste trajecten kortdurende trajecten. Een vorm van een langdurig bed en een kleine groep is het 'My Place bed'. Dit is een antwoord op de Lang In Verblijf-groep in Rijnmond en is bedoeld om ook kinderen en gezinnen met heel ingewikkelde problematiek een passend zorgaanbod te kunnen doen en doorplaatsen te voorkomen.

4.3.2 Visie

3milieu en transformatie kleinschalig

Onze visie is dat we vanuit iHUB altijd zorg-onderwijsarrangementen bieden, waarbij we nauw aansluiten op de transformatie van de jeugdzorg, met als uitgangspunten:

- minder kinderen uit huis plaatsens, dus ambulans waar kan; bv we nemen het gezin een week op en begeleiden daarna verder ambulans
- residentieel waar nodig en zo tijdelijk mogelijk;
- elk kind krijgt een doorlopend traject, waardoor kinderen zo stabiel mogelijk kunnen wonen en onderwijs krijgen.

Het doel is, het verbeteren van de hulp aan jongeren, door opnames in de JeugdzorgPlus te voorkomen, verkorten en verbeteren. Het verkleinen van groepen maakt deel uit van de bredere doorontwikkeling *JeugdzorgPlus*.

iHUB ziet drie bewegingen rondom de open residentieële jeugdzorg:

1. de afbouw van bedden en opbouw van alternatieven in de JZ+ heeft een duidelijke invloed op de open residentieële jeugdzorg.
In een onderzoek van De Roo (2022b) geven 63 van de 65 respondenten aan dat er invloed is op de open jeugdzorg, mede doordat de alternatieven voor een gesloten plaatsing nog onvoldoende staan. De open jeugdzorg ziet zich geconfronteerd met een zwaardere doelgroep en hoge verwachtingen. Dat leidt momenteel tot veel 1-op-1 begeleiding.
2. het ambulansering van de zorg en het onderwijs gaat onverminderd door en het gebruik van dit aanbod in combinatie met het gebruik kunnen maken van een bed, is een gewilde module, die ook de jeugdbeschermer comfort biedt (bij veiligheidsissues kan het kind op de residentie slapen).
3. desondanks zien we een doelgroep overblijven die lange tijd een beroep zullen doen op open residentieële plekken, waarvoor nu weinig erkenning en ruimte is. Deze

kinderen profiteren vanwege complexe problematiek niet of nauwelijks van alternatieve vormen van hulp en lopen mogelijk meer schade op als we ze geen stabiele plek bieden om op te groeien en onderwijs te volgen

Deze drie bewegingen vragen verschillende functies van de open residentiële jeugdzorg:

1. flexibele bedden: Ambulante hulp met de mogelijkheid om gebruik te maken van Flexibele bedden/ bed alleen als nodig (zoals in Gezin Totaal)
2. kortdurende bedden: Het bed wordt een aantal maanden bezet en is vooral bedoeld voor intensieve behandeling
3. langdurende bedden: Het bed wordt lang bezet gehouden want er is naast de behandelvraag een verblijfsvraag (zoals My Place)

(zie bijlage 6 voor uitgebreide toelichting).

Bij iHUB zijn de meeste trajecten kortdurende trajecten. We hebben steeds ruimte voor rond de 6 flexibele bedden, maar ademen mee met de vraag. De meeste flexbedden zijn nu op Bergse Bos. We hebben 6 langverblijf bedden op het Bergse Bos. de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat sommige jeugdigen na een kort behandeltraject geen uitstroomopties hebben, dat komt omdat ze dan een verblijfsplek nodig hebben. Deze jeugdigen komen vaak binnen via de jeugdzorgplus, en doorlopen hun traject, en kunnen aan het einde van het traject niet door. Onbedoeld bezetten deze jeugdigen onze bedden vaak. Als aanbieder van jeugdzorgplus, waar deze jeugdigen binnen komen, hebben we deze jeugdigen meer dan de gemiddelde open residentie aanbieder, in huis

Doelgroep

Jeugdigen met ernstige gedragsproblemen; vaak in combinatie met emotionele problemen, middelengebruik, psychiatrische problemen, LVB, trauma- en hechtingsproblematiek en/of ontwikkelingsstoornissen, waardoor de jeugdige vastloopt op meerdere levensgebieden, zoals school en vrijetijdsbesteding. En vaak spelen er risico's voor de veiligheid van de jeugdige zelf, of van zijn of haar omgeving door het gedrag van de jeugdige, waarbij lichtere vormen van hulp niet toereikend zijn om met die risico's om te gaan.

Daarnaast is er sprake van vastlopen in de ontwikkeling. Ondanks dat jeugdigen niet altijd vrijwillig worden geplaatst, wordt ingeschat dat het gedrag te hanteren is in een open setting. De jeugdigen komen vaak uit multi-stress gezinnen waarbij psychiatrie, verslavingsproblematiek, relationele problemen, huiselijk geweld en/of LVB speelt. In veel gevallen is er sprake van intergenerationele overdracht van problematiek. Ouders lopen (daardoor) vaak vast op meerdere levensgebieden, waardoor het ze (tijdelijk) niet lukt om hun kind een veilige en steunende/stimulerende omgeving te bieden.

De hulp uit het informele netwerk is (nog) niet toereikend (gebleken) om ouders hierbij te ondersteunen. Ondanks de vaak lange hulpverleningsgeschiedenis of intensieve hulp die het gezin of de jeugdige al heeft gehad, is er geen duurzame verbetering.

De doelgroep is na de af- en ombouw van JeugdzorgPlus aan het verzwaren en dat zien we terug in de vele 1 op 1 begeleidingen bij kinderen in de open residentie. Deze veiligheid wordt dan gegarandeerd middels fysieke nabijheid

iHUB en aanbod buiten de regio

Jaarlijks zijn er tussen de 16 en 24 jeugdigen die gebruik maken van de open residentie Prisma in Harreveld. Denk hierbij aan:

- jeugdigen die gebruik maakten van een Jeugdzorgplus bed in Harreveld en waarbij de Machtiging Gesloten Jeugdzorg (MGJ) is opgeheven. Echter het traject, met name het onderwijs dat de jeugdige volgt op de locatie, is nog niet afgerond. Het is vanzelfsprekend dat een traject dan niet moet worden afgebroken. Immers: Het

hebben van een diploma is van grote waarde om mee te kunnen doen in de samenleving.

- jeugdigen die na de beëindiging van de MGJ, geen behandel- of verblijfplek hebben in de regio van herkomst.
- jeugdigen die vanwege veiligheidsissues buiten de regio geplaatst moeten worden.

iHUB is uiteraard bereid om casuïstiek die buiten de regio is geplaatst naar de regio te halen voor zover de ernst en de aard van de vraag dat toelaat.

4.3.3 Ambitie

Bijdrage transformatie kleinschalig/ kleine groepen

iHUB omarmt kleinschalige voorzieningen om de effectiviteit van de behandeling te vergroten, huiselijke en warme omgeving te stimuleren en de relationele veiligheid te kunnen waarborgen en vergroten. Met enthousiaste teams levert iHUB doelmatige zorg aan jongeren en ouders met zeer complexe hulpvragen kunnen op het gebied van jeugdhulp, (S)GGZ, samen met de collega's van het speciaal onderwijs.

De hypothese is, dat minder plaatsingen in de JZ+ een groter beroep gaan doen op de intensieve zorg en het specialistisch onderwijs in een open driemilieuvoorziening. Dat maakt het lastig om precieze aantallen in te schatten

Om de effectiviteit van de behandeling te vergroten, is de ambitie bij iHUB om kleinschalige zorg aan te bieden. Kleinschalige zorg geeft ruimte om op individueel niveau nog meer maatwerk te leveren. Uitgangspunt in deze snel veranderende sector is dan ook het flexibiliseren van huisvesting.

4.3.4 Vastgoed

Capaciteit, locaties

De inzet van de SPUK gelden gebruiken we om onze huisvesting flexibel te maken en zo op vele en snel wisselende hulpvragen in te kunnen spelen. Bijvoorbeeld een flex-studio ten behoeve van een kleinschalige groep die kan worden gebruikt voor het beantwoorden van verschillende hulpvragen, zoals verblijf of logeren van het netwerk. Zodat zij beter onderdeel kunnen zijn van de kleinschalige behandeling en thuis meer nabij wordt gehaald.

Locaties iHUB	Groepen huidig	Capaciteit huidig	Groepen nieuw	Capaciteit nieuw	verschil
Bergse Bos	5	48	7 à 8	40-50 (7à8 6)	
Rijnhove	8	59	6 à 10	36/48-60 (6à10*6)	
Totaal	13	107		Ca. 107	0

Tabel toekomstige capaciteit

Bergse Bos en Rijnhove:

- op het Bergse Bos zijn naar verwachting in 2023 7 à 8 open behandelgroepen, rond de 40 a 50 kinderen
- op Rijnhove zijn naar verwachting in 2023 6 à 10 open behandelgroepen, rond de 48 à 60 kinderen
- als de groepen verkleind zijn, is er meer huisvesting nodig om hetzelfde aantal jeugdigen te behandelen.

De te verwachten capaciteit in een schema:

	Eerdere cijfers aangeleverd	Verwachting 2023 Actuele status 11 nov	Uitgaande van 6 kk per groep dan nodig
Bergse Bos 5 huisjes/ groepen	53	40 a 50	7 a 8 huisjes
Rijnhove 6 huisjes/ groepen	55	48 a 60	6 a 10 huisjes

De reden van de fluctuatie komt voort uit 2 belangrijke bewegingen:

1. Vanwege ambulantisering nemen de open residentiële bedden af
2. Vanwege de afbouw van Jeugdzorg plus neemt de druk op en het gebruik van de open residentie toe.

Inzet SPUK

- groepsruimte inrichten/ verbouwen/ een studio erin situeren, zodat ouders/ naasten in het huis met/ bij hun kind kunnen verblijven, bv middels inbandige studio.
- groep studio's situeren en inrichten tot training zelfstandigheid.
- therapieruimtes ontwerpen in ruimtes vlakbij de behandelgroepen voor jeugdigen en hun ouders.
- Friciekosten, te weten bekostiging van tijdelijke leegstand huisvesting tijdens verbouwingen.

iHUB zit in de fase van een overstijgend beeld voor de locaties waar SPUK onderdeel van is waardoor nog geen prioritering kan worden aangebracht in aanpak van locaties.

4.3.5 Onderwijs en kleinschaligheid

Het verkleinen van groepen zorgt ervoor dat er minder jeugdigen op een locatie in de open residentie in behandeling zijn. Dit betekent voor het onderwijs, dat er een wens is om net zoals bij de jeugdhulpplus, gebruik te kunnen maken van de regeling die hiervoor opgesteld is, nl dat de onderwijs financiering niet terug loopt als de behandelgroepen kleiner worden.

4.3.6 Overig: knelpunten en randvoorwaarden

- Er ligt geen afbouw opdracht in open residentie. Wij merken momenteel dat er wat afname is van open bedden. We hebben minder wachtlijsten en soms blijven plekken lang leeg. Het zou dus wel eens kunnen dat er uiteindelijk zo minder vraag is en dat we prima uitkomen met het aantal huisjes en de verkleinde groep. Zo niet dan zullen we bij meer behoefte aan open bedden mee ademen met de vraag: Ofwel huisvesting gaan gebruiken wellicht buiten de terreinen.
- iHUB heeft de ambitie om mee te kunnen bewegen met de vraag die voortdurend wisselt. Dat geeft enorme financiële uitdagingen, zeker nu de problemen op de arbeidsmarkt groot zijn. Inhuur van tijdelijke medewerkers willen we minimaliseren, niet alleen vanwege de kosten, maar zeker ook vanwege de continuïteit en kwaliteit van de te bieden zorg. Uiteindelijk worden groepen alleen dan geëxploiteerd als we eigen vaste medewerkers hebben die aangevuld met een klein deel PNIL, het werk kunnen doen.
- Op basis van de diverse inhoudelijke regiovisies en ambities, verwacht iHUB dat de regio's - naast intenties - concrete toezeggingen gaan doen over de tarieven bij groepen van 6 jeugdigen. **Als er getekende afspraken zijn over het betalen van een verhoogd tarief kan iHUB de open residentiële groepen daadwerkelijk verkleinen naar 6 kinderen per groep.** Eventuele frictiekosten voor omzetsderving tijdens de verbouwing moeten ingecalculeerd worden.

4.4 Ipse de Bruggen

4.4.1 Locaties en aanbod

Locatie Ipse de Bruggen	Aantal leefgroepen	Capaciteit
OBC Den Haag	7	63
Totaal	7	63

Tabel capaciteit startfoto 2021

Het bovenregionale OBC is onderdeel van Ipse de Bruggen. De basislocatie op Beresteinlaan 110 ligt in een woonwijk in Den Haag Zuid en bestaat uit 7 huizen voor groepen van 9 kinderen. Locatie Berestein is er voor jongeren 12+ en 12-. Door recente sluiting van 2 groepen zijn er op dit moment nog 5 groepen, waarvan 1 groep voor jongeren tussen 6-12 jaar. Er verblijven nu 45 jeugdigen.

Een OBC is een orthopedagogisch behandelcentrum voor kinderen en jongeren tussen de 6 en 23 jaar (en hun gezin) met een licht verstandelijke beperking en (ernstige) gedragsproblematiek. Veelal is er sprake van co-morbide problematiek binnen het gezin zoals: ggz-problematiek, traumatische ervaringen, persoonlijke problemen van ouders (GGZ, LVB, schulden), gezinsproblemen (intergenerationele overdracht, onveiligheid), opvoedproblemen. De kinderen en jongeren ontvangen 24uurs zorg op het behandelcentrum; ouders worden vanzelfsprekend bij de behandeling betrokken.

De basis van de behandeling vindt plaats op de groep waar het kind verblijft. De begeleiders op de groepen werken met de jongeren (en hun ouders) aan de individuele behandeldoelen van het gezin, door aan te sluiten bij de ondersteuningsbehoefte. Binnen het behandelcentrum wordt ook aanvullend specialistische behandeling geboden, afgestemd op de persoonlijke doelen van de jongeren zoals traumabehandeling, CGT, psychomotore therapie, systeem therapie, behandeling gericht op hechtingsproblematiek en behandeling van psychische problematiek. Bij SGGZ problematiek wordt met een specialistische aanbieder vanuit de GGZ samengewerkt.

Onderdeel van het bovenregionale OBC zijn ook de satellietwoningen op het Kortekaasplantsoen, de Zwaardvegersgaarde, het Coornhert en Beukershof (laatst genoemd in Leiden). Deze locaties doen echter niet mee in de driemilieu SPUK omdat hier naar verhouding te veel WLZ-jongeren behandeld worden.

4.4.2 Visie

3milieu en transformatie kleinschalig

Het OBC is afgelopen jaar bezig geweest met de inhoudelijke doorontwikkeling van het behandelbeleid waarbij de wens en ambitie om kleinschaliger verblijf aan te bieden is meegenomen. Naast de SPUK-gelden zullen de gemeentes bereid moeten zijn de kostprijs van deze kleinschaligheid te financieren. Nu de financiering daarvan nog niet rond is, is nagedacht over het werken aan de doelen genoemd in de transformatieplannen van de jeugdhulp, zonder groepsverkleining.

Het uitgangspunt van de inhoudelijke doorontwikkeling is de hulp 'Zo thuis als mogelijk' aan te bieden, waarbij eigen regie van ouders en cliënten een uitgangspunt is en de behandeling in samenwerking met het kind/de jongere en het steunnetwerk wordt vormgegeven. Dit zijn ambitieuze uitgangspunten die veel van ons personeel vragen en een grotere kans van

slagen hebben wanneer de groepen kleiner zijn. Dan hebben de jongeren minder last van de prikkels en problemen van groepsgenoten, meer holding in een huiselijke en kleinschalige voorziening en medewerkers meer tijd per cliënt en steunnetwerk.

Doelgroep

Bij de jongeren die hier residentieel geplaatst worden is altijd sprake van combinatie van kindfactoren en systeemfactoren. De jongere heeft behandeling nodig, (trauma/hechting) terwijl het systeem onvoldoende is toegerust voor het bieden van ondersteunend leefklimaat. De doelgroep kent een grote spreiding van behandelduur en uitstroom perspectief.

Het OBC is er voor de doelgroep die langdurig intensieve begeleiding nodig heeft, met een licht verstandelijke beperking die het dagelijkse functioneren beïnvloedt (zie ook doelgroepenbeschrijving).

De vraag naar OBC-plekken neemt afgelopen jaren af. Momenteel loopt er vanuit de gemeentes van regio Zuidwest een AEF-onderzoek waar de jongeren, die eerder gesloten geplaatst werden, nu behandeld worden. Ook voor het OBC een relevant thema. We zien in de praktijk dat het stepped care beschikken ertoe leidt dat gezinnen die bij ons aangemeld worden veelal al meer dan 5 hulpverleningstrajecten gehad hebben, deze gezinnen vaak in crisis verkeren en de weg naar herstel veel tijd kost. In vergelijking met jaren geleden zien wij een verzwaring van de doelgroep waarbij er bij de jongere met LVB en gedragsproblematiek sprake is van comorbide problematiek en binnen het gezin uitval op meerdere levensdomeinen. De jongeren hebben door de comorbide problematiek meer hinder van de ander met wie zij op de groep verblijven; ze zijn prikkelgevoeliger en hebben een kort lontje. Het is gezien de ernst van de problematiek dan veel gevraagd om op een groep te verblijven met nog 8 groepsgenoten met complex probleemgedrag. Wij zijn van mening dat ieder kind een thuis nodig heeft, het liefst bij ouders of binnen het netwerk, en wanneer dat niet lukt dan bieden wij het een thuis waar zij behandeling krijgen. Dit om de geleden schade te verwerken, hen inzicht en vaardigheden aan te leren zodat ze zo zelfstandig als mogelijk deel kunnen nemen aan het dagelijkse leven.

4.4.3 Ambitie

Bijdrage transformatie kleinschalig/ kleine groepen

De inhoudelijke doorontwikkeling naar kleinschaliger zorg vraagt aanpassing van de huizen. Vastgoed technisch brengen we momenteel in kaart wat deze groepsverkleining betekent. Daarbij nemen we de herinrichting van de vrijgekomen slaapkamers mee in de visie dat niet alleen het kind maar ook voor de ouders de huisvesting als thuis dient te voelen. Kinderen die bij ons tijdelijk verblijven, lopen vast op meerdere levensdomeinen waarbij er vaak ook sprake is van gezinsproblematiek die mee behandeld dient te worden. Op dit moment is er bijvoorbeeld geen mogelijkheid voor ouders om bij hun kind te verblijven, terwijl deze mogelijkheid wel gewenst is. Bijvoorbeeld om aan gezamenlijke doelen te werken, nabijheid te kunnen geven als het kind bijvoorbeeld angstig is etc.)

Groepsverkleining vraagt om meer aanpassingen dan enkel het vastgoed. Voor het OBC denken wij aan groepen met 6 kinderen, in plaats van 9 kinderen, met hetzelfde aantal uren personeel op de groep inzetten om onze cliënten en hun gezinnen te begeleiden in het behalen van hun behandeldoelen. Afgelopen jaren merken wij dat de cliënten in zorgintensiteit toenemen en ouders en soms ook ketenpartners zich terugtrekken wanneer een kind/jongere bij ons geplaatst wordt. Vanwege de toenemende complexiteit van cliënten is

de zorg specialistischer en kan een begeleider minder cliënten tegelijk bedienen. De huidige cliënten vragen meer nabijheid.

We willen het steunnetwerk (ouders en andere belangrijke privé personen) en professioneel netwerk onderdeel laten zijn van de behandeling en hen direct betrekken bij het werken aan behandeldoelen. Deze ambitie voldoet ook aan de transformatie agenda Jeugdhulp 'hulp bieden zo thuis als mogelijk'. Hiervoor hebben wij een ambulante team dat ingezet kan worden. Naast de extra uren die er nodig zijn op de groep, zijn er extra uren ambulante hulpverlening en extra uren behandel coördinatie nodig.

4.4.4 Vastgoed

Capaciteit, locaties

Voor het OBC denken wij aan groepen met 6 kinderen, in plaats van 9 kinderen. Op dit moment zijn we nog flexibel voor wat betreft de capaciteit. Een deel van de huidige woningen kan aangepast worden middels verbouwing; voor een deel van de woningen zal nieuwbouw plaats vinden.

Locatie Ipse de Bruggen	Groepen huidig*	Capaciteit huidig	Groepen nieuw	Capaciteit nieuw	verschil
OBC Den Haag	7	63	Ca. 7	(7*6)	-21
Totaal	7	63			

Tabel toekomstige capaciteit

*NB Op dit moment zijn er 5 groepen maar de overige 2 huizen zijn beschikbaar voor het moment dat groepen van 6 gevormd kunnen worden.

Inzet SPUK

Zoals aangegeven zijn wij bezig met de inventarisatie en verwachten we eind november meer duidelijkheid te hebben over hetgeen dit betekent.

4.4.5 Onderwijs en kleinschaligheid

In totaal bezoeken alle cliënten van de OBC's zo'n 30 scholen. We kiezen er bewust voor om zoveel mogelijk de jongeren de school te laten bezoeken waar zij al bekend zijn voor de opname. Waar nodig via een samenwerkingsovereenkomst m.b.t. inzet van zorg in onderwijs. Contact is net als meestal via PB-er. Soms is er een specifieke zorgvraag en wordt voor een afgebakende periode aan doelen gewerkt door zorg toe te voegen aan onderwijs, als er financiële middelen zijn. In totaal hebben we tussen de 5 en 10 cliënten die geen gebruik maken van onderwijs, maar wel zinvolle dagbesteding of een werkplek hebben.

Er is geen interne school maar de cliënten maken gebruik van een groot aantal scholen, een verkleining van groepen heeft naar verwachting daarom geen groot effect op het onderwijs bij de diverse individuele onderwijsinstellingen.

4.4.6 Overig: knelpunten en randvoorwaarden

- Naast de SPUK-gelden zullen de gemeentes bereid moeten zijn de kostprijs van deze kleinschaligheid te financieren.

Randvoorwaarden inhoudelijke transformatie

- Inhoudelijke doorontwikkeling met Youz en op onderdelen met J&O

- Meer intensief gezinsgericht werken vraagt om andere omgeving (thuisvoelen ouders), coaching medewerkers (ook ouders onderdeel van behandeling, dus ook aandacht/tijd/begeleiding).
- Passende tarifiering.
- Fluctuaties in instroom vraagt om flexibiliteit in aanbod/capaciteit/personeel

4.5 Jeugdformaat

4.5.1 Locaties en aanbod

Locaties Jeugdformaat	Aantal leefgroepen	Capaciteit
Frankenslag 174 Den Haag	1	8
Prins Mauritslaan 99	1	8
Bankastraat 110	1	8+1
Hasebroekstraat 50-52	1	8+1
Koningin Emmakade 159	1	8+1
Windjammersingel 33-35	1	8+1
Hertenrade 1 + 11	1	8+1
Cornelis Trompstraat 77 Delft	1	8+1
Bananengarde 45-47 Zoetermeer	1	8+1
Totaal	9	79

Tabel capaciteit startoto 2021

De doelgroep voor de verblijfsvoorzieningen voor Jeugdformaat is jongeren tussen 12 en 18 (23) jaar die niet thuis of in gezinsverband kunnen wonen.

4.5.2 Visie

3milieu en transformatie kleinschalig

Jeugdformaat biedt een tijdelijke plek waar jongeren zich veilig en gezond kunnen ontwikkelen en participeren in de maatschappij. Ons doel is zo snel mogelijk terugkeer naar huis, in het netwerk of zelfstandig verder kunnen opgroeien en toekomstkansen vergroten:

- Zo licht, kort en efficiënt mogelijk
- Zo thuis mogelijk
- Maatwerk en flexibiliteit
- Veiligheid en rust creëren
- Zelfredzaamheid vergroten

Dit willen wij bereiken middels:

- Kleinere groepen: volgens de definitie van kleinschaligheid 4 tot maximaal 6 jeugdigen per voorziening.
- Differentiatie in doelgroepen. In basis sluit onze doelgroep aan bij de doelgroepomschrijving open SPUK, wij zien bij ons echter een aantal groepen die er uitspringen (zie hierna bij Doelgroep).
- Maatwerk bieden: Gezien de steeds complexere doelgroep en de jeugdigen en/of hun gezin die een hulpvraag hebben op verschillende domeinen, volstaat het uitsluitend inzetten van verblijf met ambulante ondersteuning vaak niet. Regelmatig is hierom samenwerking nodig met ketenpartners, gemeenten en verwijzers om domein overstijgende hulp op maat te bieden.

Doelgroep

De doelgroep voor de verblijfsvoorzieningen van Jeugdformaat betreft jeugdigen tussen 12 en 18 (23) jaar uit gezinnen met (vaak complexe) opvoed- en opgroei-problematiek die (tijdelijk) niet thuis of in netwerk kunnen verblijven. Daarnaast is er vaak sprake van een of meerdere van de volgende problemen:

- Moeite met het vinden en of vasthouden van school en/of werk;
- Geen of een beperkt sociaal netwerk;
- Problematische en/of instabiele gezinssituatie;
- Psychische problemen als somberheid, weinig zelfvertrouwen of andere emotionele problemen (m.n. internaliserend);
- Gedragsproblemen waardoor zij steeds weer in de problemen komen, soms gepaard gaande met agressie (m.n. externaliserend);
- Uitstroom uit Jeugdzorg Plus.

In basis sluit onze doelgroep aan bij de doelgroepomschrijving open SPUK. Wij zien echter binnen onze huidige doelgroep een aantal groepen die er uitspringen als gevolg van verschuiving naar complexere problematiek, zoals omschreven in de doelgroepomschrijving Open SPUK:

- Wij zien jeugdigen waarbij de vraag met name in het gezin ligt en terug gewerkt kan worden naar huis/netwerk/zelfstandigheid, waarbij (naast de dagelijkse begeleiding en opvoeding in de voorziening) systeemgericht werken en een activering van netwerk/gezin het belangrijkste is.
- We zien jeugdigen met (daarnaast) complexe problematiek (bijv. stemmingproblemen, suïcidedgedachten, agressie, problematisch middelengebruik, trauma) die een specialistische aanpak vragen naast de dagelijkse begeleiding en opvoeding en die baat hebben bij meer focus op dit specialisme bij medewerkers.
- Verder hebben wij te maken met jeugdigen waarbij sprake is van forensische problematiek (o.a. fors (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, drill rap, criminaliteit, uitstroom JZ+) die in beperkte mate begeleidbaar zijn en onveiligheid met zich meebrengen voor zichzelf, groepsgenoten en/of medewerkers. Voor deze laatste groep zijn wij in gesprek met ketenpartners in het kader van de afbouw van JZ+ en wat deze groep nodig heeft.
- LVB: wij hebben jeugdigen waar sprake is van een licht verstandelijke beperking. Zij hebben baat bij een meer ingevulde dagelijkse routine en de mate van sturing/begeleiding/toezicht is groter dan in de reguliere groepen. Het verandertempo ligt daarnaast ook lager.
- Crisis: Wij vangen nu binnen alle voorzieningen jeugdigen waarbij sprake is van een crisis/onveiligheid in de thuissituatie tijdelijk op. Wij zien dat in veel van de gevallen hier al lange tijd sprake is van spanningsvolle situatie en dat hierdoor uitsluitend een crisisplaatsing naast de spoedhulp vaak niet voldoende is en jeugdigen dan doorstromen naar een reguliere plek. We willen de organisatie van onze nood- en crisisbedden bezien en indien nodig differentiëren.

Dit zijn juist de doelgroepen binnen Jeugdformaat die met name gebaat zullen zijn bij kleinschaliger verblijf.

4.5.3 Ambitie

Bijdrage transformatie kleinschalig/ kleine groepen

De transformatie naar kleinschaliger groepen kan een belangrijke bijdrage leveren aan de hiervoor beschreven differentiatie in doelgroepen en bieden van meer maatwerk doordat hiermee minder focus komt te liggen op het managen van de groep en het begeleiden van

de individuele jeugdigen binnen deze groep en meer ruimte ontstaat voor inzet van onze hulpverleners bij het herstellen van het systeem (netwerk/gezin van herkomst), meer focus op de ontwikkeling van de individuele jeugdige en het toewerken naar duurzame oplossingen.

Deze ombouw naar kleinschaliger groepen zal in beginsel niet leiden tot capaciteit afname. In de afgelopen jaren heeft Jeugdformaat al bedden afgebouwd. Met de huidige afbouw JZ+ en de huidige bedbezetting lijkt er noodzaak de capaciteit op het huidige niveau te houden. Hypotheses over mogelijk effectiever verblijf en (mede hierdoor) kortere doorlooptijd per traject zijn nog niet te toetsen.

Wij verwachten een grotere uitdaging als het gaat om de extra personele inzet die de ombouw vraagt.

4.5.4 Vastgoed

Capaciteit, locaties na inzet SPUK

Locaties Jeugdformaat	Groepen huidig	Capaciteit huidig	Groepen nieuw	Capaciteit nieuw	verschil
Frankenslag 174	1	8		Ntb	
Prins Mauritslaan 99	1	8		Ntb	
Bankastraat 110	1	8+1		Ntb	
Hasebroekstraat 50-52	1	8+1		Ntb	
Koningin Emmakade 159	1	8+1		Ntb	
Windjammersingel 33-35	1	8+1		Ntb	
Hertenrade 1 + 11	1	8+1		Ntb	
Cornelis Trompstraat 77	1	8+1		Ntb	
Bananengarde 45-47	1	8+1		Ntb	
Totaal	9	79		79	0

Tabel toekomstige capaciteit

Inzet SPUK

SPUK-gelden zijn een positieve financiële impuls om een deel van deze ombouw naar kleinschaligheid te realiseren.

Jeugdformaat heeft een aantal panden (5) die bestaan uit geschakelde eengezinswoningen, die bouwtechnisch het meest in aanmerking lijken te komen voor ombouw. Dit zijn locaties aan de Hasebroekstraat, Windjammersingel, Hertenrade, C.Trompstraat en Bananengarde.

Voor de overige panden geldt dat een nadere analyse nodig is of ombouw hier mogelijk is of dat hier gekozen moet worden voor een ander pand wanneer sprake van transformatie naar kleinschaligheid. Het toekomstig aantal jeugdigen per locatie/per adres is afhankelijk van de uitkomst van de nadere vastgoedanalyse.

Uitgangspunt is gezien bovenstaande waar mogelijk behoudt van huidige capaciteit. Hoewel de regio dit ook ondersteunt, is een van de speerpunten de afbouw van bedden (0 uithuisplaatsingen). We stellen daarom voor om een jaar na effectuering van de SPUK-middelen een evaluatie af te spreken om opnieuw te bezien wat de benodigde capaciteit is.

4.5.5 Onderwijs en kleinschaligheid

Jeugdformaat werkt nauw samen met de school van de jeugdigen die bij ons komen. Waar mogelijk blijven zij op de school van herkomst, waar mogelijk wordt er een school in de buurt

gezocht. In afstemming met het netwerk is er structureel contact met de school over aanwezigheid, voortgang, perspectief en gewenste ondersteuning.

4.5.6 Overig: knelpunten en randvoorwaarden

SPUK-gelden zijn een positieve (financiële) impuls om een deel van deze ombouw te realiseren. Ook het gesprek met elkaar (aanbieders, verwijzers, gemeenten) over de voorwaarden waaraan dit verblijf moet voldoen zijn waardevol.

Voor het succesvol transformeren is het van belang dat daarnaast aan de volgende voorwaarden voldaan kan worden:

- Passende structurele financiering voor kleinschalig verblijf (mogelijk voorbeelden uit het land als uitgangspunt gebruiken, bijv. Zeeland)
- Voldoende personele inzet
- Formeler samenwerking met ketenpartners, bijv. inzake GGZ.

Strategisch vastgoedplan

Op moment dat het bovenregionaal plan vastgesteld is en voorwaarden voor de inzet van de SPUK-middelen helder, zullen wij de eerste helft van 2023 de plannen verder concretiseren in een vastgoedplan. Hierbij zijn de volgende punten onder de aandacht:

- Concrete locaties en ombouw danwel afstoten/nieuw aantrekken
- Doelgroep(en): zoals genoemd hierboven, maar wellicht ook aanvullend overleg over ontbrekend zorgaanbod binnen deze regio.
- Personele bezetting
- (ortho)Pedagogische aanpak
- Gezin/systeem/netwerk
- Samenwerking ketenpartners
- Structurele financiering.

4.6 Leger des Heils

4.6.1 Locaties en aanbod

Locatie Leger des Heils	Aantal leefgroepen	Capaciteit
Vliet en Burgh, Voorburg	1	9
Totaal	1	9

Tabel capaciteit startoto 2021

Saffier (locatie Vliet en Burgh) is een groep die van oorsprong jeugdigen opvangt in de leeftijd 6 tot 12 jaar. Waarbij dit eerder veelal jeugdigen waren die vanwege de ouder/gezinsproblematiek niet thuis konden blijven, zien we op dit moment een verschuiving waarbij er vaker sprake is van daarnaast (forse) kindproblematiek (zie bij doelgroep). Per kind wordt gekeken wat een passende pedagogische benadering is en zover mogelijk wordt de aanpak hierop aangepast. Als dit nodig is wordt 1 op 1 begeleiding ingezet en/of wordt behandeling van GGZ gevraagd. Dit om te voorkomen dat een jeugdige een negatieve verplaatsing moet meemaken en de situatie houdbaar blijft bij Saffier. Er zijn nu 9 reguliere plekken en 1 noodbed.

4.6.2 Visie

3milieu en transformatie kleinschalig

Eén van de doelstellingen van het actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' is kinderen zo thuis mogelijk op te laten groeien. Kinderen zouden in een zo huiselijk mogelijke omgeving moeten verblijven, ook als dat in een residentiële jeugdhulpinstelling is. Daarom is er een breed gedeelde wens en belangrijke opgave om de huidige grotere residentiële voorzieningen om te vormen tot meer kleinschalige en gezinsgerichte voorzieningen. Kleinschaligheid draagt bij aan een veilig, positief leefklimaat, onder andere door het creëren van een minder institutionele sfeer. (Bron: uitgangspuntennotitie verdeling incidentele middelen open driemilieuvoorzieningen, Ministerie van VWS, september 2021).

Bij de Saffier onderschrijven we deze visie van harte en willen we graag een thuis bieden aan de kinderen die tijdelijk (zo lang als nodig en wenselijk) bij ons verblijven.

Doelgroep

Voor kinderen tot 12 jaar is opvang in een pleeggezin of gezinshuis voorliggend. Als dit om redenen niet mogelijk is (bijvoorbeeld wachtlijst of persoonlijke problematiek jeugdige), kan Saffier een passende plek zijn. Net als nu zullen oudere jeugdigen welkom blijven als dit past bij de aanpak en groepssamenstelling. Kijkend naar de doelgroepomschrijving voor landsdeel Zuidwest komen bij Saffier vooral jeugdigen waarbij stabilisatie van het gezin noodzakelijk is. In de tussenperiode vangen wij de jeugdigen op waarna de jeugdige terug naar huis kan, of naar een andere plek als stabilisatie thuis uitblijft of te lang duurt.

Waarbij dit eerder veelal jeugdigen waren die vanwege de ouder/gezinsproblematiek niet thuis konden blijven, zien we op dit moment een verschuiving waarbij er vaker sprake is van daarnaast (forse) kindproblematiek. Ook wordt er vaker gevraagd of jeugdigen ouder dan 12 jaar bij Saffier terecht kunnen omdat de 12+ groepen vol zijn en/of de aanpak van Saffier beter aansluit bij wat de kinderen nodig hebben.

Naast deze doelgroep zullen er ook jeugdigen zijn met eigen problematiek waardoor thuis wonen (tijdelijk) niet mogelijk is. Saffier biedt zelf geen behandeling zoals GGZ of specialistische jeugdhulp die biedt. Indien nodig zal dit tijdig worden ingezet en als dit al aanwezig is bij plaatsing wordt de samenwerking voortgezet. De begeleiding door de medewerkers van Saffier is uiteraard wel afgestemd op de behoeften van de jeugdigen en wordt een pedagogische aanpak afgesproken. Dit alles om stabilisatie en verbetering van de jeugdige en het gezin te bewerkstelligen.

4.6.3 Ambitie

Bijdrage transformatie kleinschalig/ kleine groepen

We zien SPUK-regeling als een duwtje in de rug om deze transformatie door te voeren. Onze droom voor de Saffier is een thuis waar de kinderen zich optimaal op hun gemak kunnen voelen, zich kunnen ontspannen, hun vrienden mee naartoe kunnen nemen en zoveel mogelijk het gevoel kunnen hebben van een 'gewoon leven'. We gunnen de kinderen een grotere slaapkamer dan we nu kunnen bieden met daarin o.a. ruimte voor een kledingkast, bureau en een plek om zich relaxed te kunnen terugtrekken, een woonkamer met plekken om te kunnen chillen en een keuken die uitnodigt om met elkaar te koken, te eten en een kopje thee te drinken. We willen de kinderen liefdevolle jeugdhulp bieden in een omgeving die rust en warmte uitstraalt, een omgeving die de kinderen laat voelen dat ze waardevol zijn. Bovenstaande wensen zijn onderdeel van een schetsontwerp dat in de maak is.

4.6.4 Vastgoed

Capaciteit, locaties na inzet SPUK

Locatie	Groepen huidige	Capaciteit huidige	Groepen nieuw	Capaciteit nieuw	Vershil
Leger des Heils, Vliet en Burgh	1	9	1	6	-3
Totaal			1	6	

Het is de wens om het aantal plaatsen af te schalen naar 6 à 7 reguliere plekken en 2 noodbedden. Door in werkelijkheid meer bedden dan 6 te hebben, willen we blijven voorzien in de samenplaatsingen van broertjes en zusjes. Wanneer strak aan 6 wordt vastgehouden zal hier minder flexibiliteit in zijn. Omdat we de toegevoegde waarde zien van het (meer) werken met ouders en netwerk, willen we bij de transitie de mogelijkheden hiervoor inbouwen.

Inzet SPUK

De kleinschalige groep zal worden gerealiseerd in het pand waar Saffier nu ook zit. Wel zal er een grondige verbouwing plaatsvinden zodat het pand geschikt is om thuis nabij in te richten en kleinschaligheid te bieden. De SPUK-gelden zullen hiervoor gebruikt worden. Dit zal gebeuren door o.a. het vergroten van de slaapkamers, herinrichten van de woonkamer en keuken met plekken om je terug te trekken, weglaten van een kantooruimte en een 'huiselijke' inrichting. Er zal plek gerealiseerd worden voor ouders, brusjes of andere belangrijke personen om te logeren of op een andere manier meer betrokken te zijn. Er zal bijvoorbeeld een ruimte komen waar ouders en kinderen samen kunnen koken en eten zonder dat ze hierbij in de leefruimte van de andere kinderen hoeven komen.

4.6.5 Onderwijs en kleinschaligheid

Net als nu zullen de jeugdigen zo mogelijk naar hun eigen school blijven gaan. Er zijn namelijk al veel veranderingen in het leven van een jeugdige na een uithuisplaatsing. Schoolvervoer wordt zo nodig ingezet. Als de eigen school geen optie is, zijn er contacten met scholen in de buurt van Saffier. De jeugdige zal daar dan worden aangemeld. Gelukkig is dit slechts sporadisch nodig. Bij Saffier wordt intern geen onderwijs geboden.

4.6.6 Overig

Gedurende de verbouwing kunnen de jeugdigen in een ander gebouw van Vliet en Burgh worden opgevangen. Dit gebouw zal dan tijdelijk niet gebruikt kunnen worden voor andere zorg zoals dat tot op heden wordt ingezet (o.a. opvang jonge moeders). De Saffier zal tijdens de periode van verbouwing naar schatting iets moeten inleveren qua capaciteit. De frictiekosten lijken door de inzet van een eigen pand redelijk beheersbaar te blijven. Het zal een uitdaging zijn om een kleinschalige groep te runnen met de huidige tarieven. We zijn momenteel aan het onderzoeken of en hoe we dit kunnen realiseren, we zullen daarbij indien nodig de samenwerking met o.a. gemeenten zoeken.

4.7 's Heeren Loo

4.7.1 Locaties en aanbod

Locaties 's Heeren Loo	Aantal leefgroepen	Capaciteit
Monster	3	24
Katwijk	1	8

Dordrecht	1	9
Dordrecht	2	16
Totaal	7	57

Tabel capaciteit startfoto 2021

In gebied Zuidwest biedt 's Heeren Loo ondersteuning in de Duin- en Bollenstreek, Leiden en omstreken, de Haarlemmermeer, de Drechtsteden, het Westland en Haaglanden. 's Heeren Loo wil sterk inzetten op de aanwezige expertise en kennis. Professionals inzetten in de keten, waardoor de juiste expertise op juiste plek en juiste moment komt. Daardoor kan het thuisnetwerk zoveel mogelijk behouden en betrokken worden en kan het hele systeem behandeld worden.

De voorkeur van 's Heeren Loo gaat er naar uit dat de zorg in de wijken plaats vindt. De zorg wordt alleen aangeboden op de zorgparken, als dit beter aansluit bij de zorgvraag. Daarbij is het uitgangspunt dat verblijf dicht bij het netwerk oftewel regionaal is, als thuis echt niet meer kan. Het perspectief blijft altijd terugkeer naar huis.

OBC Auriga (SPUK: locaties Dordrecht)

Auriga is een OBC voor cliënten uit de regio's Zuid Holland Zuid en Rotterdam Rijnmond. Auriga heeft locaties in Dordrecht, Barendrecht en Zwijndrecht, allen gesitueerd in woonwijken. Hierdoor behandelen en begeleiden we midden in de maatschappij, midden in het leven van alledag.

De zorg is erop gericht om de vastgelopen ontwikkeling van de cliënt weer op gang te brengen. Dit gebeurt zo kort als mogelijk en zo lang als nodig. Dit gebeurt vanuit een gerichte (behandel-) vraag, samen met het systeem, onderwijs of werk en vrije tijd.

Auriga biedt behandeling op de verschillende plekken ambulante en in verblijf (behandeling en begeleiding thuis, behandelgroepen in verblijf, naschoolse dagbehandeling, dagbehandeling, psychodiagnostiek en behandeling, therapie, dagbesteding, arbeidstoeleiding en een leerwerkplein.

Auriga heeft geen eigen school. De cliënten blijven zo lang mogelijk op de 'eigen' scholen, waarmee wij de samenwerking zoeken. Wij vinden het belangrijk dat jongeren hierin zelf keuzes maken, zij kiezen soms bewust voor een school in bijvoorbeeld Rotterdam of Breda vanwege de studierichting of in de plaats van herkomst.

De locaties aan de Grafelijkheidsweg en Nijenstein beide in Dordrecht, betreffen behandeling met verblijf.

De woningen in Dordrecht zijn onderdeel van Auriga. De woningen aan de Grafelijkheidsweg liggen in een hofje, samen het dienstencentrum waar vanuit de behandeling plaats vindt. Dit hofje is een geclusterde voorziening van 's Heeren Loo en ligt midden in een woonwijk. De woning aan de Nijenstein ligt in een gewone wijk, op 1 km afstand van de Grafelijkheidsweg.

Monster

De woningen aan de Groenendalen zijn gelegen in woonzorgpark Het Westerhok in Monster (het Westland). De Groenendaal is een straat met gemengde bewoning (aan de overkant wonen particulieren niet zijnde cliënten bij 's Heeren Loo in reguliere rijtjeswoningen) ontstaan van uit de omgekeerde integratie gedachte. Dit zorgt voor een gevoel van 'in de maatschappij' zijn binnen de beschermde omgeving. Er wordt hier ondersteuning geboden van kinderen en jongeren van 10 tot 20 jaar, met een (lichte) verstandelijke beperking in combinatie met ernstige complexe gedragsproblematiek.

Beelden Dordrecht en Monster

Grafelijkheidsweg in Dordrecht

Nijenstein in Dordrecht

Groenendaal in woonzorgpark Het Westerhok

4.7.2 Visie

3milieu en transformatie kleinschalig

's Heeren Loo helpt mensen met een verstandelijke beperking en/of andere beperking hun leven in te vullen zoals zij dat zelf willen. Van jong tot oud, in bijna heel Nederland. Dit doen zij samen met de mensen die belangrijk zijn voor de cliënten. Zo zorgen zij samen voor een goed leven voor mensen met een beperking.

De visie op Kind en Jeugd is zo thuis opgroeien als mogelijk. Hierbij is het uitgangspunt om zo gewoon als mogelijk mee te doen in de maatschappij. In een omgeving waarin een toenemende vraag is naar lokaal of regionaal georganiseerde specialistische zorg aan jeugdigen en jongeren LVB/GGZ met een complexe zorgvraag, wil 's Heeren Loo deze passende specialistische zorg nadrukkelijk bieden in of zo dichtbij mogelijk de eigen leefomgeving met als doel om zo zelfstandig en zelfredzaam mogelijk verder te kunnen. Dit gebeurt in samenwerking met de jongere, zijn ouders of wettelijk vertegenwoordiging, ketenpartners, zoals GGZ en verslavingszorg, en andere regio's van 's Heeren Loo specifiek in de provincie Zuid-Holland.

Doelgroep

Auriga

Auriga is een orthopedagogisch behandelcentrum(OBC) voor cliënten van basisonderwijs tot in de vroege volwassenheid (ongeveer 23 jaar) met een licht verstandelijke beperking (LVB) en bijkomende problematiek. Zij bieden ook hulp aan jongeren, bij wie geen LVB vastgesteld kan worden, die tussen wal-en-schip dreigen te vallen. Dit zijn jongeren die cognitief op laag begaafd of beneden gemiddeld niveau functioneren, maar door hun geringe adaptieve vaardigheden en bijkomende problemen op LVB niveau functioneren en daardoor baat hebben bij behandeling binnen een OBC. Zoals aangegeven in de doelgroepen analyse betreft het jongeren met LVB, multiproblematiek, verslaving, psychiatrische problematiek, agressie, seksuele problematiek, forensische problematiek. Het betreft 12- en 12+ (tot 23 jaar).

Doelgroep Groenendaal:

De woningen op Groenendaal zijn een thuis voor jeugdigen en (jong) volwassenen met een (licht) verstandelijke beperking. Meestal is er sprake van bijkomende problematiek zoals autisme.

De woningen zijn gevestigd op het woonzorgpark te Monster. Zoals aangegeven in de doelgroepen analyse betreft het jongeren met LVB, multiproblematiek, verslaving, psychiatrische problematiek, agressie, seksuele problematiek. Het betreft 12- en 12+.

Vanuit het woonzorgpark is er een breed scala aan interventies mogelijk passend bij de hulpvraag van de cliënt. Van ambulante begeleiding, behandeling, therapie, polikliniek, dagbesteding en werk tot wonen op het park, in een gezinshuis of in de wijk.

Verzwaring van de doelgroep:

Binnen 's Heeren Loo zien we een verandering van de doelgroep. We zien een toename van de doelgroep mensen met een licht verstandelijke beperking, veelal met bijkomende problematiek (GGZ, agressie, verslaving), multiprobleem gezinnen (inclusief ouders met een verstandelijke beperking).

We zien dat mensen die minder makkelijk meekomen steeds vaker uitvallen omdat de maatschappij om hen heen steeds ingewikkelder wordt. Daar waar voorheen netwerk, familie nog kon helpen, is er nu inzet van professionele hulp nodig (samen met het netwerk).

's Heeren Loo en aanbod buiten de regio

's Heeren Loo vangt ook buiten het landsdeel jongeren op uit Zuidwest o.a. op locatie Groot Emaus in Ermelo (Gelderland, nu ca. 10). Hier komen jongeren vanwege LTA vraag (landelijk ingekocht aanbod) of vanwege de context die juist (tijdelijk) vraagt om geografische afstand tot het huidige netwerk (o.a. loverboy problematiek). Deze jongeren zijn veelal niet gebaat bij een thuisnabije woonvoorziening, in een woonwijk. De verwachting is dat er een altijd (beperkte) groep zal blijven bestaan die daarom buiten het landsdeel opgevangen zal moeten worden. 's Heeren Loo gaat hierover graag het gesprek aan met de regio's.

4.7.3 Ambitie

Bijdrage transformatie kleinschalig/ kleine groepen

De voorkeur van 's Heeren Loo gaat er naar uit dat de zorg in de wijken plaats vindt. De zorg vindt alleen plaats op de zorgparken, als dit beter aansluit bij de zorgvraag. Daarbij is het uitgangspunt dat verblijf dicht bij het netwerk oftewel regionaal is, als thuis echt niet meer kan.

In een omgeving waarin een toenemende vraag is naar lokaal/regionaal georganiseerde specialistische zorg aan jeugdigen/jongeren LVB/GGZ met een complexe zorgvraag, wil 's Heeren Loo regio Zuid Holland deze passende specialistische zorg nadrukkelijk bieden in of zo dichtbij mogelijk de eigen leefomgeving met als doel om zo zelfstandig en zelfredzaam mogelijk verder te kunnen.

In samenwerking met de jongere, zijn ouders of wettelijk vertegenwoordiging, ketenpartners en andere regio's van 's Heeren Loo specifiek in Zuid-Holland.

Ontwikkelen naar kleinschaligheid Auriga:

OBC Auriga houdt komende jaren haar focus op complexe jeugdzorg, deels gefinancierd via de WLZ deels via de Jeugdwet. Daarbij volgt de regio de marktontwikkelingen en wil ze de 'beweging naar voren' maken door o.a. versterken van het ambulante team / poli en

afname van verblijfs capaciteit. Dit geldt ook voor de locaties in het noordelijke deel van de provincie Zuid-Holland.

Het betreft jeugdigen met een complexe hulpvraag, dat vraagt om een verkleining van de groepsgrootte, zodat we beter kunnen inspelen op de individuele hulpvraag van iedere jeugdige: meer intensieve begeleiding, minder prikkels van elkaar en aanpassing van het vastgoed, die hier ondersteunend aan is (overzicht, toezicht, ruimte waar je even op jezelf kunt zijn e.d). Ook de beweging van 'zo thuis als mogelijk' maakt dat we toe willen naar kleinere groepen, klein team van vaste medewerkers, die een onvoorwaardelijk relatie met de jeugdigen kunnen opbouwen en een huislijke sfeer.

Ontwikkelen naar kleinschaligheid Groenendaal

Het betreft jeugdigen met een complexe hulpvraag, dat vraagt om een verkleining van de groepsgrootte, zodat we beter kunnen inspelen op de individuele hulpvraag van iedere jongere: meer intensieve begeleiding, minder prikkels van elkaar en aanpassing van het vastgoed, die hier ondersteunend aan is (overzicht, toezicht, ruimte waar je even op jezelf kunt zijn e.d). Ook de beweging van 'zo thuis als mogelijk' maakt dat we toe willen naar kleinere groepen, klein team van vaste medewerkers, die een onvoorwaardelijk relatie met de jeugdigen kunnen opbouwen en een huislijke sfeer.

In het Westland / Haaglanden wordt voorlopig het huidige zorgaanbod gestabiliseerd, zodat er ruimte is om invulling te geven aan de randvoorwaarden. Bij ambulante zorgverlening eventuele groei op die onderdelen waar er een vraag ligt in de omgeving, mits dit qua randvoorwaarden haalbaar is. De Jeugdgroepen zijn hier wel groeiend in omzet, maar zijn zowel in instroom als financiële exploitatie nog kwetsbaar.

Het streven is om de SPUK-middelen in te zetten om zoveel mogelijk behandel- woongroepen voor jongeren te verkleinen naar maximaal zes jongeren per groep.

In de regio Holland Rijnland is in de locatie Katwijk deze ombouw naar groepen van 6 al gerealiseerd in 4 geschakelde woningen dus hier is geen inzet van SPUK voorzien.

4.7.4 Vastgoed

Capaciteit, locaties

Er zullen altijd kinderen en jeugdigen zijn die een woonvraag hebben, we beantwoorden deze het liefst zo klein mogelijk (gezinshuizen) of woningen voor jeugd.

We nemen daarom de volgende woningen mee in dit plan:

1. In de dorpen: Grafelijkheidsweg 72-78 en Nijenstein 39, Dordrecht
2. In woonzorgpark Het Westerhok: Groenendaal 10-14-16, Monster

Locaties 's Heeren Loo	Groepen huidig	Capaciteit huidig	Groepen nieuw	Capaciteit nieuw	verschil
Monster, Groenendaal	3	24	3	18 (3*6)	-6
Dordrecht, Nijenstein	1	9	0	0	-9
Dordrecht, Grafelijkheidsweg	2	16	3	18 (3*6)	+2
Katwijk (onveranderd)	1	8	1	8	0
Totaal	7	57		44	-13

Inzet SPUK

Ontwikkelen naar kleinschaligheid Auriga (Dordrecht):

De huidige locaties op de Grafelijkheidsweg te Dordrecht zijn functioneel zeer verouderd en qua structuur en bouwkwaliteit beperkt. Huidige capaciteit van de woningen is elk 9 plaatsen. De plannen zijn om deze op termijn te slopen. Er is een visie opgesteld waarbij op de Grafelijkheidsweg in fases ruimte komt voor nieuwbouw. De SPUK-gelden kunnen een zeer welkome bijdrage vormen om de nieuwbouw financieel te dragen. In de nieuwbouw situatie zouden dan 3 groepen van 6 (met daarbij indien mogelijk een logeer/crisis/deeltijdbed) worden gerealiseerd voor de jeugdgroepen onder de 18 jaar.

In Nijenstein is nu ruimte voor 9 jongeren. Op de Grafelijkheidsweg zijn conform eerdere opgave 16 plekken voor jongeren onder 18 jaar (overige capaciteit wordt benut voor iets oudere jongeren). De huidige gezamenlijke capaciteit betreft dus 25 plekken. In de nieuwbouw aan Grafelijkheidsweg wordt voor deze doelgroep rekening gehouden met 18 plekken en indien mogelijk enkele logeer/crisis/deeltijdbedden. Nijenstein is te kwetsbaar (veiligheid, kwaliteit en financieel) als groep alleen en wordt afgestoten of indien mogelijk als gezinshuis benut (verkoop of verhuur aan gezinshuisouders).

Ontwikkelen naar kleinschaligheid Groenendaal (Monster)

Aan de Groenendaal hebben de woningen een capaciteit van elk 8 plekken. Totaal zijn er nu dus 24 plekken. Het gebouw is echter ingericht op delen van voorzieningen als kantoor/gespreksruimten en wasruimten. In praktijk is dit voor de intensieve jeugdgroepen niet haalbaar omdat meer toezicht en nabijheid om de groepen nodig is en het van de groep af gaan om te wassen of gesprekken te voeren niet mogelijk is. Ook is er nu geen goede voorziening om nachtzorg te bieden.

De SPUK wordt ingezet voor realiseren van verkleinde groepen van 6 jongeren voor de doelgroep die nu op aan Groenendaal verblijven. Het is nog niet zeker dat de groepen op de Groenendalen blijven. Onderzoek loopt of het verplaatsen van de groepen (op het zorgpark) naar een ander gebouw met kleinere groepen mogelijk is. De SPUK gelden worden dan ingezet om mutatiekosten (kleine verbouwingen en aanpassingen om de groepen geschikt te maken) te dekken. Dan kunnen de groepen op de Groenendaal beschikbaar komen voor andere doelgroepen die wel van groepen van 8 uitgaan.

4.7.5 Onderwijs en kleinschaligheid

Uitgangspunt is dat de school waar de jongere onderwijs genoot, de jongere niet zomaar loslaat en betrokken blijft bij de ontwikkeling van de jongere en de terugkeermogelijkheden. De verbinding met het onderwijs is cruciaal. De rol van school is zeer belangrijk bij het ontwikkelperspectief van een jongere. We maken het ontwikkelperspectief samen met de jongere en het gezin, waarbij steeds wordt aangesloten bij de groei en ontwikkeling. Naar school gaan betekent meedoen, doen waar je goed in bent, bezig zijn. In gebied Zuidwest werkt 's Heeren Loo samen met verschillende onderwijsaanbieders, zoals bijvoorbeeld:

- Drechtster College voor voortgezet speciaal onderwijs (cluster 4),
- Hans Petrischool voor praktijkonderwijs
- Resonans Onderwijs voor speciaal basisonderwijs (cluster 4) en voortgezet speciaal onderwijs (cluster 4)
- Herman Broerencollege voor speciaal basisonderwijs (cluster 3) en voortgezet speciaal onderwijs (cluster 3)

Hiermee wordt nauw samengewerkt en regelmatig afgestemd. Zie bijlage 7 voor uitgebreide beschrijving.

4.7.6 Overig: knelpunten en randvoorwaarden

Voor de inhoudelijke transformatie ziet 's Heeren Loo de volgende knelpunten en randvoorwaarden:

- Een fors knelpunt is de beschikbaarheid van voldoende kwalitatief goed personeel, gezien de huidige en verwachte arbeidsmarktomstandigheden, nu en in de nabije toekomst.
- Scholing: Investeren in scholing is daarvoor een vereiste
- Stimuleer een responsieve en een sensitieve steunende houding van jeugdprofessionals. Uit onderzoek blijkt dat de ontwikkeling van een goede relatie tussen de jeugdige en pedagogisch medewerker bijdraagt aan positieve uitkomsten van de residentiële hulp²¹. Daarnaast blijkt dat jeugdigen het belangrijk vinden dat pedagogisch medewerkers naar hen luisteren en begrip tonen. Een goede relatie draagt bij aan de tevredenheid van jeugdigen over de hulp. De responsiviteit en een sensitieve steunende houding van pedagogisch medewerkers worden vergroot door aandacht te besteden aan de houding van de pedagogisch medewerker ten opzichte van zichzelf, zijn houding ten opzichte van de jeugdige en de wijze waarop hij omgaat met het gedrag van de jeugdige.

Financieel

- Ruimte in financiële zin, bijvoorbeeld voor het breed scholen van medewerkers in de jeugdzorg, zowel de medewerkers bij de aanbieders als ook de medewerkers bij de verwijzers en bijvoorbeeld het (tijdelijk) bekostigen van leegstand
- Er moet financiële ruimte zijn voor transformatie en innovatie: naast de SPUK-middelen die beschikbaar gesteld worden, zijn ook andere financiële randvoorwaarden van toepassing en moeten er passende tariefafspraken gemaakt te worden.
- Tarieven: het organiseren van kleinschaligheid en beschikbaarheid is van invloed op de bedrijfsvoering van de aanbieders. Gemeenten moeten een reële prijs betalen voor jeugdhulp, gebaseerd op een aantal kostprijs-elementen. Deze kostprijs-elementen wijzigen door de aanpassingen ten gevolge van de transformatie. Afhankelijk van de opzet van het kleinschalige verblijf betekent dat een tariefswijziging. Waarbij we verwachten dat intensieve vormen van kleinschalig verblijf met veel behandeling leiden tot een forse verhoging van de etmaaltarieven. Niet eenmalig, maar voor de lange termijn.
- Er moet goed afgestemd worden met andere zorgaanbieders in de gehele zorgketen
- Er moeten in totaal (met elkaar) voldoende bedden beschikbaar zijn en die beschikbaarheid moet ook gefinancierd worden.

4.8 Onderwijs en kleinschaligheid

Met bijdrage van Jort van der Meulen, projectleider transitie residentieel onderwijs Zuidwest.

Transitie en opdracht OCW

Vanuit het ministerie van VWS is de opdracht/ wens om in 2030 geen gesloten Jeugdzorg meer te hebben door de transitie in te zetten naar kleinschaliger werken. Vanuit het ministerie van OCW is de VO-Raad ingeschakeld om projectleiders aan te stellen in het kader van deze transitie en het onderwijs in residentiele jeugdzorg. De projectleiders zijn het afgelopen half jaar bezig geweest om per regio in kaart te brengen hoe de transitie in de *JeugdzorgPlus* vorm heeft en hoe onderwijs daar op aangehaakt is.

De wijze waarop driemilieuvoorzieningen eventueel betrokken zullen worden door OCW en wanneer is nog onbekend. Hieronder wordt ingegaan op ontwikkelingen in jeugdzorgplus en effecten op het residentieel onderwijs en mogelijke raakvlakken met driemilieuvoorzieningen.

Onderstaande ontwikkelingen zijn allemaal in een begin stadium en nog erg onderhevig aan allerlei ontwikkelingen. Het is dus goed mogelijk dat er nog allerlei veranderingen plaats kunnen vinden.

Samenwerking en financiering

Elke instelling/ jeugdhulpaanbieder zal mede afhankelijk van regionale politieke keuzes een transitie ondergaan. Voor het onderwijs zal hierbij naast inhoud vooral ook gekeken moeten worden naar de financiering, zowel de hoogte van de financiering als de manier van financieren. Via OCW, zoals tot op heden gebeurt (voor jongeren met gesloten machtiging) of via de samenwerkingsverbanden en de toelaatbaarheidsverklaring zoals voor de reguliere VSO jongeren gebeurt (open residentieel). Ook de rol en verantwoordelijk van de samenwerkingsverbanden en de scholen van herkomst is een belangrijk onderwerp in de transitie. Een derde onderdeel voor het onderwijs is hoe het geheel vorm te geven binnen het huidige toezichtkader.

Vanuit de kant van gemeenten werd in het verleden het onderwijs nog wel eens vergeten maar daar zien we zeker in Landsdeel Zuidwest nu een veel pro-actievere houding. Vanuit het reguliere onderwijs vindt men het ook nog wel spannend. Als jongeren die eerst in een grote instelling met een interne school geplaatst werden nu in de regio blijven en van het onderwijs op de bestaande reguliere scholen gebruik moeten gaan maken. Het is dus de vraag of het passend onderwijs in de regio's hier klaar voor is. Hierin zal vooral de samenwerking tussen school en de jeugdhulpverlening een belangrijke rol spelen.

Knelpunten onderwijs versus kleinschaliger aanbod

Er is qua knelpunten een duidelijk verschil te maken tussen aanbieders met een interne school en aanbieders die, vooral bij kleinschalige woonvoorzieningen of met andere doelgroepen, geen "eigen" interne school hebben.

Het verkleinen van groepen bij een instelling met een eigen interne school heeft direct effect op de bedrijfsvoering en het bestaansrecht van deze school. Bij de instellingen zonder eigen school (meeste driemilieu) zijn de effecten voor de betrokken scholen veel minder omdat deze jongeren veelal verspreid zijn over het reguliere onderwijs.

Noot: De aanbieders voor driemilieuvoorzieningen in Zuidwest zonder interne school (5 van de 6) geven aan dat het nu in de praktijk veel afstemming en samenwerking vergt met soms veel verschillende scholen van herkomst. Daarbij blijkt het lastig om gedurende het schooljaar jongeren op een school geplaatst te krijgen zodra de teldatum van 1 oktober voorbij is. Omdat dit niet aansluit bij de regels van de reguliere bekostiging plaatsingen maar jongeren elk moment in het jaar in de jeugdzorg terecht kunnen komen.

Kansen en oplossingsrichtingen

In de Jeugdzorgplus is al een transitie in het onderwijs gaande als gevolg van de verkleining van groepen. Dit is zichtbaar bij de huidige scholen op de terreinen van Schakenbosch en IHUB die allemaal te maken hebben met sterk teruglopend aantal jongeren. Daar liggen meerdere kansen en oplossingsrichtingen.

Op de terreinen die ook open 3milieuvoorzieningen huisvesten (ic Rijnhove en Bergse Bos) zijn op dit moment de volgende ontwikkelingen zichtbaar:

Per schooljaar 2022-2023 is de interne school bij Rijnhove opgegaan in de open school, het Rijnhove College. Deze school is zowel toegankelijk voor jongeren die wonen op de open residentiele groepen als jongeren uit de regio en nu dus ook voor jongeren uit gesloten setting. Hierdoor kunnen de jongeren met een gesloten machtiging gebruik maken van de onderwijs faciliteiten van een "echte" school.

De school in Bergse Bos / Bergse Veldschool is nu bezig met een doorontwikkeling van het onderwijsaanbod voor kinderen met een complexe (jeugdhulp) ondersteuningsvraag. Dit maakt dat zij niet afhankelijk blijven van JeugdzorgPlus kinderen. Ook hierin wordt de samenwerking gezocht met jeugdhulpverlening, samenwerkingsverbanden en de gemeente.

5 Vastgoedtransitie

Voor de hiervoor beschreven plannen voor de ombouw naar kleinschaligere voorzieningen kunnen de SPUK middelen worden ingezet zo lang dit past binnen de activiteiten en voorwaarden van de regeling.

5.1 Specifieke Uitkering Vastgoedtransitie SPUK

De in de regeling¹¹⁾ beschreven activiteiten waarvoor SPUK kan worden ingezet zijn:

- a. het aantrekken van een projectleider vastgoedtransitie en ondersteunend personeel;
- b. het opstellen van een bovenregionaal plan voor de accommodaties open driemilieuvoorzieningen werkzaam in het bovenregionaal gebied;
- c. het opstellen van een strategisch vastgoedplan voor de accommodaties open driemilieuvoorzieningen;
- d. het afstoten van een accommodatie open driemilieuvoorzieningen als gevolg van de vastgoedtransitie;
- e. het verbouwen van een accommodatie open driemilieuvoorzieningen als gevolg van de vastgoedtransitie;
- f. vervangende nieuwbouw als gevolg van vastgoedtransitie.

Daarnaast gelden de volgende randvoorwaarden en definities:

- De activiteiten zijn vanaf 8 oktober 2021 tot en met 31 december 2024 nodig voor de vastgoedtransitie open driemilieuvoorzieningen.
- Besteding van middelen oktober 2021 – 31 december 2024.
- De open driemilieuvoorziening zoals gedefinieerd in artikel 3 van de regeling Uitgesloten zijn bijvoorbeeld gezinshuizen, zorgboerderijen en leefgroepen gericht op zelfstandigheids- of kamertraining
- Het bovenregionaal plan is gereed uiterlijk 23 december 2022. De strategische vastgoedplannen van instellingen zijn gereed uiterlijk 1 juni 2023.
- Het oplossen van (actuele) capaciteitsvraagstukken en/of het oplossen van onderhoudsachterstanden maakt geen deel uit van de besteding van SPUK.

Vastgoedtransitie open driemilieuvoorzieningen: de overgang van de huidige open driemilieuvoorzieningen door sluiting of verbouwing naar meer kleinschalige woonvormen voor jeugdigen.

Regio's en aanbieders maken een voorbehoud bij de uitvoering van de plannen ten aanzien van duidelijkheid over de financiering van tarieven en frictiekosten (zie 5.4).

5.2 Fasering 2022-2024

De termijn voor de inzet van SPUK loopt tot eind 2024 maar de toekomstperspectieven maken deel uit van het proces van (door)ontwikkeling van de open driemilieuvoorzieningen dat een langere doorlooptijd heeft. De daadwerkelijke fasering van maatregelen die vanuit de SPUK kunnen worden bekostigd zal door de aanbieders verder uitgewerkt worden in de strategische vastgoedplannen.

¹¹⁾ Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdzorg 2021

5.3 Strategisch vastgoedplan

Voor het verkrijgen van de SPUK stellen aanbieders een strategisch vastgoedplan op met het bovenregionaal plan als vertrekpunt. Deze plannen dienen een nadere uitwerking te omvatten van welke ingrepen (afstoten, verbouwen, vernieuwen) per locatie nodig zijn en zullen na vaststelling in het landsdeel verstrekt worden aan VWS.

De coördinatie hiervan ligt bij de gemeente Rotterdam. Betrokkenen stellen hiervoor na afronding van het bovenregionaal plan een procesvoorstel vast.

5.4 Bekostiging transformatie

Net als bij Jeugdzorgplus (SPUK 2021) is het financiële vraagstuk van de transformatie groter dan alleen het vastgoed. En bovendien van invloed op de (bereidheid tot) ontwikkeling van ombouwplannen in het kader van deze SPUK. Tegelijkertijd maakt dit vraagstuk geen deel uit van de opdracht aan de ambtelijke WG Vastgoedtransitie en kunnen dus niet alle financiële consequenties hierin worden meegenomen of opgelost. De transformatie naar kleine groepen gaat gepaard met de volgende financiële consequenties:

- Voor het wegnemen van belemmeringen in het huidige vastgoed (grote terreinen/panden) is de SPUK regeling in het leven geroepen.
- Daarnaast geven aanbieders aan dat verkleining van groepen een ander, hoger tarief vraagt maar onduidelijk is nog wat dit betekent voor regio's en hoe zij hiermee om willen gaan.
- Ook gaat de transformatie gepaard met frictiekosten omdat er sprake zal zijn van een overgangsfase van grotere groepen naar kleinere groepen. Ook hiervan is de omvang en (financiële) impact nog onduidelijk.
- Door de SPUK middelen zijn nieuwe tarieven en/of frictiekosten niet gedekt (m.u.v. frictie in leegstand).

De verwachte *inhoudelijke opbrengst* van kleinschaligheid is eerder in de rapportage al benoemd door aanbieders en regio's. Vooralsnog is niet concreet te maken wat de *financiële opbrengst* is van kleinschaligheid versus extra middelen die dit zal vragen, anders dan dat de investering in de locaties ten goede komt aan *het verblijf- en verblijfsduur van de jongere (kostenefficiënt), waardoor die minder (intensieve) behandeling nodig heeft, beter toekomstperspectief krijgt, minder aanspraak maakt op vervolgzorg door meer persoonlijke aandacht/begeleiding, minder prikkels, meer ontwikkelmogelijkheden en meer (fysieke) mogelijkheden voor betrekken van het gezin*. Meer inzicht verkrijgen vergt onderzoek en langjarige monitoring.

Tarievenonderzoek en voorbehoud

Zowel aanbieders als regio's geven aan snel financiële duidelijkheid nodig te hebben t.a.v. nieuwe tarieven en kosten. Omdat deze onduidelijkheid verdere planvorming en uitvoering in de weg staat:

1. Is tarievenonderzoek naar nieuw passend tarief driemilieu opgestart (eind november)
2. Geldt voor de uitvoering van de plannen in dit bovenregionaal plan het voorbehoud¹²⁾ dat er bij de regio's bereidheid is tot financiering van nieuw tarief voor verkleinde groepen (2).

¹²⁾ Als aanbieders eerder willen starten met uitvoering is dat voor eigen rekening en risico

Tarievenonderzoek nieuw tarief kleine groepen– driemilieu

- Het onderzoek vindt plaats onder aansturing van Haaglanden, in afstemming met de Financiële werkgroep van de 5 regio's en met aanbieders zodat er een landsdeelbrede basis is.
- Per regio wordt de financiële impact bepaald en zal besluitvorming plaatsvinden.
- Aanbieders wordt gevraagd hier input voor aan te leveren.
- Planning : korte termijn indien gegevens op korte termijn beschikbaar (kunnen) worden gesteld.
- Friciekosten – vastgoed: onderdeel van het strategisch vastgoedplan
- Friciekosten – overig (aanloopkosten personeel, tijdelijk nog geen volle groep ed): omdat deze lastig te bepalen zijn aan de voorkant is het voorstel om die te betrekken in de verdere uitwerking van plannen door aanbieders (jan-juni) en blijvende lobby te voeren richting VWS.

Voorbehoud financiële duidelijkheid

Om te komen tot regionale besluitvorming over tarieven voor verkleinde groepen is medewerking van aanbieders nodig om inzicht te krijgen in de (kostenopbouw van) kleinschaligheid. Zodanig dat de verwachte impact per regio via de financiële werkgroep kan worden uitgewerkt en besluitvorming kan worden voorbereid. Dit geldt ook voor inzicht in verwachte frictiekosten als gevolg van de vastgoedtransitie.

Lobby

Regio's noch aanbieders kunnen alle kosten dragen van deze transitie die het gevolg is van de landelijk beweging, en waarvan de vastgoedtransitie slechts een deel is. Er zal een financiële oplossing moeten komen voor de financiering van o.m. ontwikkelkosten en frictiekosten die ontstaan als gevolg van deze beweging. Daarom zal de lobby richting het Rijk voor compensatie van kosten worden voortgezet.

6 Vervolg

6.1 Vervolproces

Financiële duidelijkheid

- In de regio's is een tarievenonderzoek opgestart waarbij medewerking van de aanbieders noodzakelijk is (5.4). Het resultaat hiervan wordt op korte termijn verwacht (begin 2023).

Strategisch vastgoedplan

- In het vastgoedplan zullen de toekomstperspectieven van de aanbieders verder geconcretiseerd en geprioriteerd worden. Betrokkenen stellen hiervoor na afronding van het bovenregionaal plan een procesvoorstel vast.

6.2 Aanbevelingen en aandachtspunten vervolg

Op basis van het bovenregionaal plan hebben aanbieders en regio's in het kader van de vastgoedtransitie de volgende aanbevelingen en aandachtspunten met elkaar:

Uitwerking bovenregionaal plan (korte termijn)

- Bewaken van de bovenregionale samenhang tussen de verschillende toekomstperspectieven van de aanbieders.
- Doorrekenen van nieuwe tarieven en de gevolgen hiervan voor de kosten (financiële impact regio's).
- Het bijbehorend voorbehoud dat gemaakt is ten aanzien van "bereidheid bij de regio's voor de financiering van nieuw tarief" voor dat plannen worden uitgewerkt (zie 5.4).
- Het waarborgen van de continuïteit van het zorglandschap tijdens de transformatie (tijdens verbouw/ombouw) is gezamenlijke verantwoordelijkheid van regio's, aanbieders en GI's.
- Periodieke evaluatie en monitoring van voortgang van de activiteiten in het bovenregionaal plan, door regio's en aanbieders.
- De beschikbaarheid van onderwijs in relatie tot kleinschalige zorg - ook één van de landelijke uitgangspunten van Jeugdzorg Nederland en STROOMop, via projectleider transitie residentieel onderwijs Zuidwest.
- Voortzetten lobby via VNG/VWS voor de compensatie van de mogelijk hogere tarieven.
- Voortzetten lobby via VNG/VWS over dekking frictiekosten transitie via landelijk Bestuurlijk Overleg.
- Vervolgstappen aanvraag en uitkering en verantwoording subsidieverstrekking zijn nog nader uit te werken.

Doorontwikkeling (lange termijn)

Omdat de inhoudelijke transitie een doorlopend proces is zal afstemming nodig blijven tussen aanbieders, regio's, GI's en andere betrokken partijen over zorgvraag en -aanbod, regionale en buitenregionale plaatsingen, ontwikkelen van alternatieven ed. Bijbehorende aandachtspunten zijn:

- De samenwerking tussen aanbieders en gemeenten (zowel op het niveau van het landsdeel als op het niveau van de individuele regio's).

- De (voorgenomen) samenwerking tussen aanbieders en partners (zoals verwijzers, experttafels etc.) en afstemming over noodzakelijk aanbod
- Beschikbaarheid GGZ expertise: 'De praktijk laat zien dat de GGZ de doelgroep niet altijd kan hanteren vanwege lastig gedrag waardoor de jeugdigen in de open residentie terecht komen. De open residentie heeft deze specifieke expertise nu vaak onvoldoende in huis.' (3.4)
- Het belang van samenwerking tussen aanbieders van jeugdhulpplus en driemilieu, waarbij de eerste expertise beschikbaar stellen om opschalen te voorkomen en sneller afschalen mogelijk te maken. Dit als gevolg van de duidelijk zichtbare ontwikkeling van verzwaring van de problematiek bij de doelgroep waardoor steeds vaker één-op-één begeleiding wordt ingezet (o.a. 4.2.2.)
- Ontwikkeling alternatief aanbod in overleg met gedragswetenschappers, crisishulp en jeugdbescherming. (4.2.3. punt 3)
- Het mogelijk maken dat die groep jongeren met complexe meervoudige problemen die nu geweigerd worden en in jeugdzorgplus belanden- door wijziging naar kleinschaligheid ook in driemilieu opgevangen kunnen worden.
- Specifiek voor Midden Holland: verdere uitwerking geven aan de regiovisie, onderdeel "Aanbieders zijn meer dan een ingekochte dienstverlener: samenwerking en eigen verantwoordelijkheid zijn cruciaal" uit de regiovisie.
- Inzetten op landelijke monitoring (wat betekenen bovenregionale ontwikkelingen voor het totaal aanbod driemilieu?), via landelijke projectgroep VNG (2.4.5.)

6.3 Verantwoording SPUK

Na toetsing aan SPUK en vaststelling van de individuele strategische vastgoedplannen kan de coördinerende gemeente Rotterdam SPUK-middelen gaan verstrekken aan de aanbieders. In de beschikking aan de aanbieders worden de verplichtingen ten aanzien van de besteding en de verantwoording van de middelen opgenomen. De coördinerende gemeente moet op haar beurt de besteding van de SPUK-middelen verantwoorden aan het ministerie van VWS.

Bijlagen

- b1** Omvang SPUK-middelen
- b2** Toelichting dashboard VNG (2021)
- b3** Locaties per aanbieder (2021)
- b4** Herkomst jeugdigen per aanbieder
- b5** Doelgroepenbeschrijving
- b6** Toelichting bedden - iHUB
- b7** Toelichting samenwerking onderwijs - 's Heeren Loo
- b8** Toelichting situatie Midden Holland - Enver
- b9** Deelnemers werkgroep en doelgroepensessie